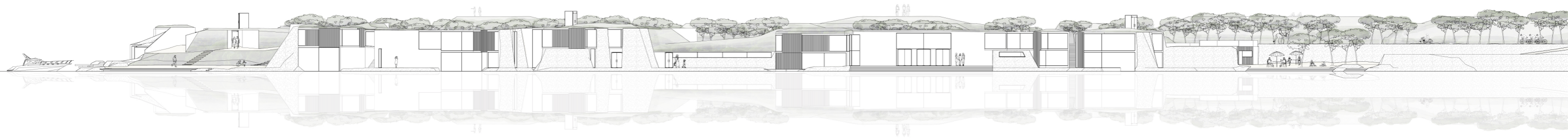

Cap-du-Menton

Ett examensarbete om att skapa en naturlig upplevelse i en artificiell miljö

Av Clara Sandell

LUNDS UNIVERSITET
LUNDS TEKNISKA HÖGSKOLA

AAHM01 - Examensarbete i arkitektur / Degree Project in Architecture
Lunds Tekniska Högskola, 2019

Cap-du-Menton
Ett examensarbete om att skapa en naturlig upplevelse i en artificiell miljö

Cap-du-Menton
A degree project about creating a natural experience in an artificial environment

Författare:
Clara Sandell

Examinator:
Christer Malmström

Handledare:
Bernt Nilsson

	INTRO		KONCEPT
6	FÖRORD	48 - 49	NATUR MÖTER ARKITEKTUR
7	ÖVERGRIPANDE PROBLEMFORMULERING	50 - 53	SKOGSSIDA - EXTERIÖR INTERIÖR
8	VISION / FRÅGESTÄLLNING / UTFORSKANDE	54 - 55	HAVSSIDA
9	METOD	56 - 57	DEN NATURLIGA UDDEN
		58 - 59	DETALJSKISSER
	MENTON	60 - 61	ARKITEKTUR SOM GRÄNS MELLAN SKOG OCH HAV
10 - 11	GEOGRAFISK PLACERING	62 - 63	VYER MOT NATUR
12 - 13	HISTORIA	64 - 65	SIKTER
14 - 15	ALLMÄN FAKTA	66 - 67	MÖTEN
16 - 17	DEN ÄLDRE BEBYGGELSEN	68 - 69	LJUS
18 - 19	PLATSEN	70 - 71	MATERIALVAL
20 - 25	UDDENS FORMUTVECKLING		
			CAP-DU-MENTON
26 - 31	PLATSANALYS - STADSDELEN	72 - 73	VY ÖVER CAP-DE-MENTON
		74 - 87	PLANER
32 - 33	PROJEKTERING - DEN NYA STADSDELEN	88 - 89	PROGRAM
		90 - 93	FASADER
34 - 35	PLATSANALYS - MÖTE MELLAN STAD OCH UDDE	94 - 101	SEKTIONER
		102 - 107	VISUALISERINGAR
36 - 37	PLATSANALYS - UDDEN	108	SLUTORD
38 - 39	FÖRÄNDRING / TILLÄGG AV UDDE	109	KÄLLOR
40 - 41	FÖRÄNDRING AV TOPOGRAFI		
42 - 45	TIDIGARE KONCEPT		
46 - 47	VERKSAMHETER		

I staden Menton, Frankrike, skapades under 1970-talet en artificiell udde och en anslutande stadsdel längs med kusten. Detta gjordes för att skapa plats för ett vattenreningsverk och ett underjordiskt parkeringshus. Det nya tillägget till den annars så charmiga staden har av många sedan dess upplevts som onaturligt och står idag ofta folktomt trots dess centrala läge.

I projektet har ett nytt förslag på tilläggets utformning tagits fram som bygger på de problematiska faktorer som jag ser på platsen. Till en början var tanken att endast förändra udden. Men under arbetets gång insåg jag att den anslutande stadsdelen bidrar med faktorer som idag gör att udden inte är en fungerande plats. I förslaget har därför mindre förändringar i den anslutande stadsdelen och mer markanta förändringar på udden gjorts. Förändringar som både påverkar den övergripande formen samt funktionerna på platsen.

Projektet behandlar till en början stadsdelen och zoomar successivt in på udden som blir mer detaljerad. De huvudsakliga tilläggen till udden tar form i en restaurang och ett bibliotek som skapar en ny anledning att besöka udden. Dessa är framtagna och formade efter en direkt närhet till de naturliga kvalitéerna på udden.

Genom platsanalysen har jag tagit fram ett förslag med teorier som är direkt kopplade till upplevelserna av den faktiska platsen och den känsla jag har velat skapa hos besökaren. Genom att använda mig av närheten till havet och den adderade växtligheten har visionen varit att låta arkitekturen skapa en diffus gräns mellan dessa naturupplevelser. Resultatet har tagit form i en förnyad stadsplan, en ny topografi och nya destinationer att besöka.

Projektet är till viss del samhälleligt då jag hanterat en stadsdel men också konstnärligt då en stor del av arbetet hanterat konceptuella teorier.

Jag har en personlig relation till staden Menton då jag har gjort återkommande resor dit de senaste fem åren. Under en resa dit i somras var jag mitt uppe i processen att bestämma vad mitt examensarbete skulle handla om. En dag när jag satt och blickade ut över den artificiella udden som byggts mitt i kustremsan slog det mig att vänner som besökt staden ofta kommenterade att Menton är fantastiskt vackert men att just den udden är väldigt märklig. Ingen av dessa har kunnat sätta fingret på vad det är som inte stämmer och detta skapade ett intresse hos mig. Jag bestämde mig där och då för att ta reda på varför udden inte fungerar som ett tillägg och hur den kan förändras till en positiv och fungerande del av staden.

Den nya delen av staden och tillägget av udden står idag folktom större delen av dygnet. När jag blickat ut mot udden från staden har jag förundrats av att man så sällan ser människor på den till ytan stora platsen. De få gånger jag valt att själv gå ut på udden har den känts tom och ointressant. Och trots att den ligger i anslutning till staden känns den genuina och folkrika miljön inne i gamla stan milslångt bort.

Tillägget är som en enda stor platta utan höjdskillnader med överdimensionerade betonggångar. Små ytor av grönska skiljer gångarna ifrån varandra och skapar plats för en tom lekplats och ett slitet utegym. Udden och staden är direkt sammanlänkade, men en stor bilväg skapar en fysisk och psykisk barriär som hindrar besökare till udden. Och trots att udden givetvis har nära koppling till havet upplevs inte detta på plats. Havet breder ut sig framför besökaren men dimensionerna av udden och en stor vågbrytare som skiljer besökaren från havet är upplevelsen av naturen knappt påtaglig. I mitt projekt hoppas jag lyckas ta fram ett förslag som svarar på alla de problem som jag ser på platsen och skapa en plats som lockar både turister och invånare.

Restriktioner

I mitt projekt fick jag sätta vissa gränser kring hur djupgående projektet skulle vara inom vissa områden. Stadsdelen byggdes ut främst för att göra plats för ett vattenreningsverk och ett underjordiskt parkeringshus. Eftersom att dessa är placerade under markplan har jag inte låtit dessa utvecklas i det nya förslaget. Däremot har jag tagit hänsyn till de passager och ljusschack i markplan som leder ner till dessa.

En stor del av det nya förslaget har formgetts efter hur upplevelsen av naturen kan förstärkas. Detta tar dels form i att byggnaderna på vissa ställen har direkt koppling till havet. Just för att besökaren ska få uppleva naturen under alla väderförhållanden. Tanken är att vågor kan slå upp mot fasaden och de glasrutor som vetter mot havet. Jag är medveten om att slitaget på byggnaden är hög och att en stor del av konstruktionen därför skulle behöva vara utvecklad just för detta.

Visionen i projektet är att skapa en fungerande plats i staden som kan locka både turister och invånare. Samtidigt som tillägget blir en naturlig koppling till både den befintliga bebyggelsen och den omkringliggande naturen. Den stora utmaningen och frågeställningen i projektet är hur man kan omvandla den artificiella miljö som utgör udden till en naturupplevelse. En ny miljö som trots att den är konstgjord påminner om de naturliga uddar som finns i närområdet.

Hur definierar man känslan som upplevs i de befintliga naturområdena och applicerar dessa i den artificiella miljön? Hur ser mötet mellan land och hav ut och vilka nya potentiella möten kan skapas mellan dessa miljöer? Hur kan man skapa byggnader som inte hämmar utan förstärker närmiljön? Dessa är några av frågorna jag hoppas kunna skapa teorier av i mitt arbete.

Undersökningen i mitt examensarbete har främst grundat sig i platsanalys då jag känner till platsen väl. På plats har jag studerat vilka funktioner och kvalitéer som idag fungerar, vilka som inte gör det. Och vilka tillägg som skulle göra att platsen blir en mer fungerande del och ett bättre komplement till staden.

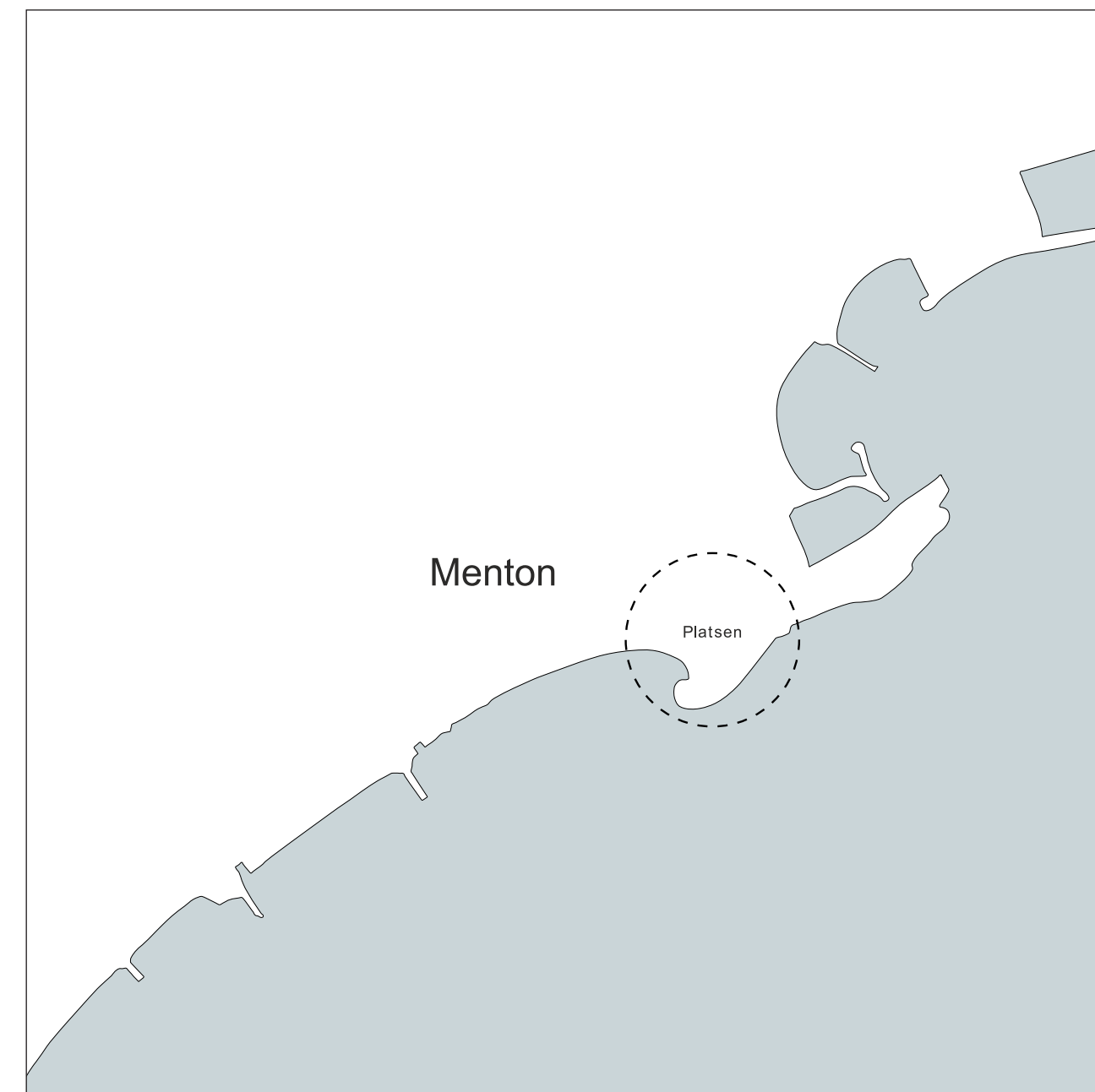
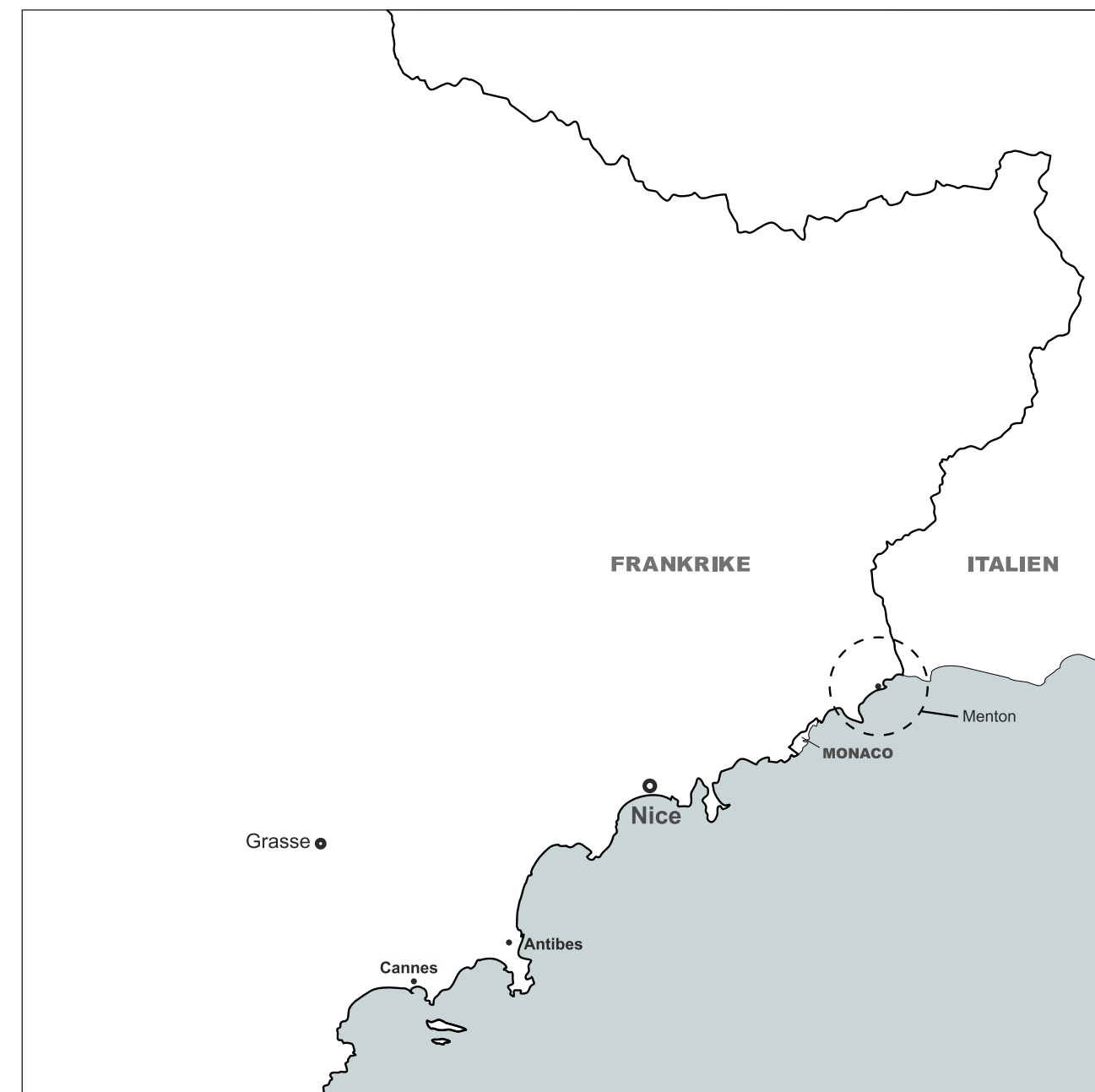
Genom att känna in platsen och förstå vilka egenskaper som bidrar till en negativ inställning till udden har jag kunnat sätta fingret på problemen som jag ser. En längre problemanalys kring skalor, vyer, psykiska och fysiska barriärer etc. har fått ligga som grund för förändringen av både stadsdelen och udden. Jag har efter detta använt mig av dessa egenskaper hos platsen och omvänt dem till positiva upplevelser som motsats till vad platsen bidrar med idag.

Trots att jag känner till området mycket väl valde jag att göra en studieresa till Menton. Detta dels för att bättre kunna analysera platsen men också för att få tag på ritningsunderlag. Under flera veckor hade jag försökt få tag på en kontaktperson på stadsarkivet men bristande språkkunskaper från båda håll gjorde uppdraget svårt. Efter mutor i form av bakelser kunde jag åka hem med mitt ritningsunderlag.

Foto av stadskontoret i Menton varifrån mitt material hämtades.

MENTON - GEOGRAFISK PLACERING

Geografisk placering av platsen i projektet.

MENTON - HISTORIA

Menton nämndes i skrifter först år 1262 under en krigsuppgörelse. Menton ägdes av en italienska familj men såldes under 1400-talet till prinsen av Monaco. Under 1840-talet gick Monaco med på att sälja Menton till Frankrike med kravet på en skatt på citronexporten som skulle gå till Monaco (Net-Provence). Fram till början av 1900-talet utgjordes större delen av befolkningen utav bönder och fiskare men utvecklades senare till ett semesterparadis av briter som sökte sol och värme under det kalla halvåret. Staden sägs ha blivit känd genom att den brittiske doktorn James Henry Bennett skrev en bok där

han lovordade Mentons klimat och dess positiva påverkan på tuberkulossjuka. Påkostade hotell byggdes och bidrog till den glans som idag utgör den franska rivieran. Idag har Menton närmare 30,000 invånare och är ett populärt turistmål (Waterfield 2012).

Menton utgörs av en äldre stadskärna som klättrar upp för branta kullar medan nyare stadsdelar breder ut sig längs med kusten. Arkitekturen har italienska inslag då avståndet till Italienska gränsen endast är tre kilometer.

Figur 1-5: Historiska foton med vyer av Menton. (Mentons stadsarkiv, 2018)

MENTON - ALLMÄN FAKTA

Trots att Menton är en av de mindre städerna längs med rivieran är dess karaktär färgstark och lockar många turister varje år. Karaktären är starkt förankrat med dess kultur som både är präglad av Frankrike och det närliggande Italien. I februari hålls en stor citronfestival i staden och under sommaren kan man ta del av olika musikevenemang. Den starka kopplingen som finns till kultur vill jag i projektet ta vara på och förstärka.

Foto från "Festival de musique de Menton" där en konsert i klassisk musik tar plats mellan kyrkorna. Figur 6: Foto från "Festival de musique de Menton" (Mentons stad 2017)

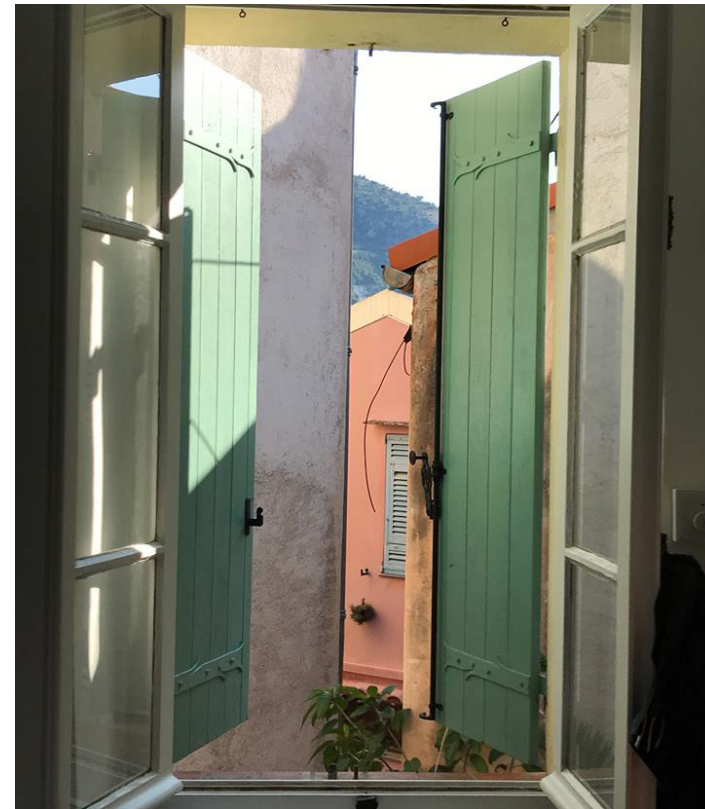
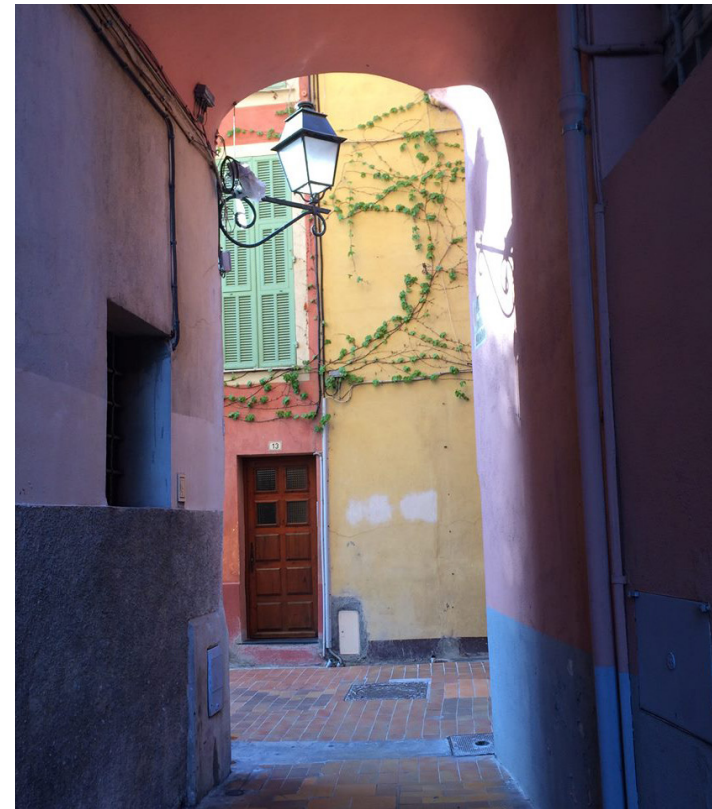
Foto tagen från havet med vy över den gamla staden. Figur 7: Vy över Menton (Lemire 2015)

MENTON - DEN ÄLDRE BEBYGGELSEN

Den äldre staden utgörs av färgstarka byggnader som klättrar omlott upp för kullarna. Byggnaderna delas av av smala passager som turister enkelt kan virra bort sig på. Vilket bidrar till en myllrande och spännande stadsbild. Bebyggelsen öppnar upp sig i torg och marknader och sluts sedan igen kring nya små stråk.

I projektet kommer jag inspireras av hur skalorna varierar i stadsbilden och hur detta skapar en promenad full av överraskningsmoment. Insprängt i stadskartan finns även fantastiska trädgårdar som lockar många besökare och gör att Menton kännetecknas som en grön stad.

PLATSEN

Den artificiella delen av staden är placerad i direkt anslutning till gamla stan. Bilvägen som ligger i övre delen av markeringen är inte ett tillägg utan har genom historien varit en väg förbi Menton mot Italien. Däremot är bilvägen i mitten av markeringen ett tillägg som bidragit till att trafiken går genom området. Åt väster sträcker sig en lång strand ut och åt öster ligger en småbåtshamn. Idag väljer turister och invånare att röra sig inne i gamla stan och göra utstickare mot stranden eller småbåtshamnen. Trots att den närmsta vägen mellan dessa platser skulle vara att gå på trottoaren längs med bilvägen så är det sällan besökare rör sig över området.

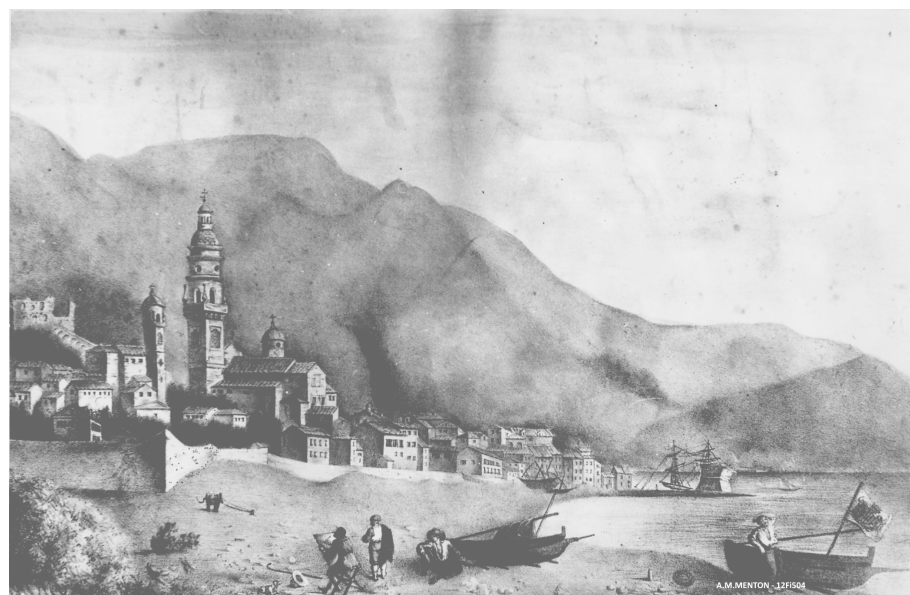
Situationsplan över den befintliga stadsdelen och udden. Markering som visar den del av det artificiella tillägget som projektet behandlar.

0 10 20 50 100 m

UDDENS FORMUTVECKLING

Historiska bilder och foton över uddens formutveckling. Figur 8-13: Målning och foton över udden (Mentons stadsarkiv 2018)

Steg 1 - ca 1600-tal?

Mycket gammal målning av kustrensan i Menton. Motivet visar stranden som under denna tid endast tycks användas av fiskebåtar. Stranden avslutas vid fortet som var det första som byggdes i området. Vid denna tid har muren, som tillsammans med fortet ska skydda staden, och en riktigt väg inte byggts än.

Steg 2 - sent 1800-tal?

På detta vykort kan vi se ett foto som tagits från fortet. Kusten följer fortfarande samma form men man har säkrat upp med en vågbrytare och en mur har upprättats. Dessutom finns här nu en väg mellan bebyggelsen och havet.

Steg 3 - 1950-tal?

I detta foto kan man se hur den artificiella udden tar form. Man har fyllt ut och adderat mark till platsen som vid den här tiden fyllde en funktion som parkering. Man har byggt ut en grundmur som stärker vågbrytaren mot de kraftiga vågorna.

Steg 4 - 1970?

Stadsdelen utvecklas och den tidigare så trista parkeringen får en park som integrerar med en mer planerad parkering. Även udden har fått ett mer planerat urbant uttryck. Man har även rivit stora delar av muren mot fortet och adderat en bilväg.

Steg 5 - 1990?

På detta foto kan man se hur man bygger ut hela udden och adderar stora ytor av mark. Man lägger även till ett stort vattenreningsverk och parkeringshus under jord. Grundmuren i mitten visar vart den tidigare udden var placerad.

Steg 5 - 2010?

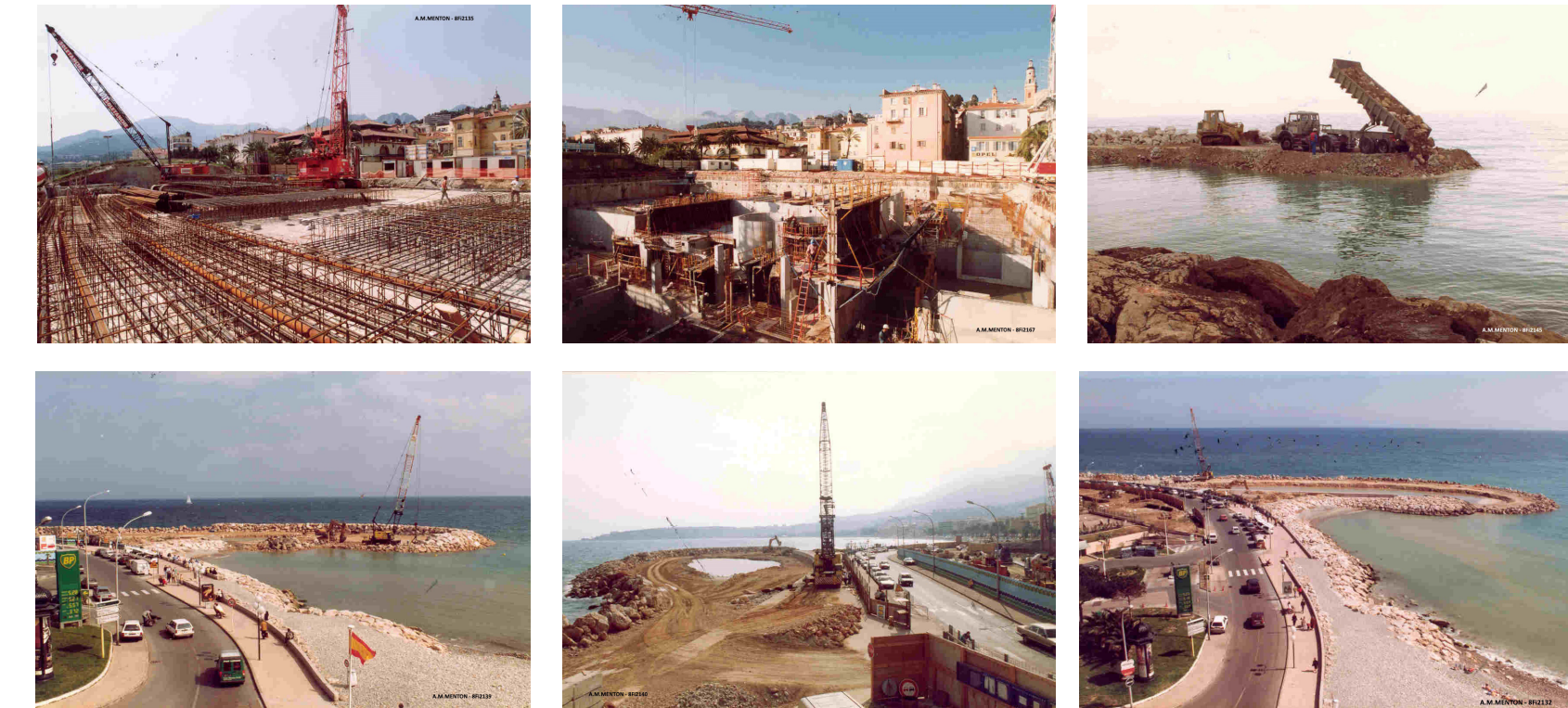
Här visas hur udden ser ut idag. En boulevard har skapats från bebyggelsen ut mot udden. En stor platta i slutet av udden har lagts till för musikevenemang och grönska har lagts till på platsen. Stora gångstråk har placerats längs med uddens kant med kopplingar över udden. Dessutom har man byggt ut hela stranden i väster som avslutas i en mindre strand med soldäck.

UDDENS FORMUTVECKLING

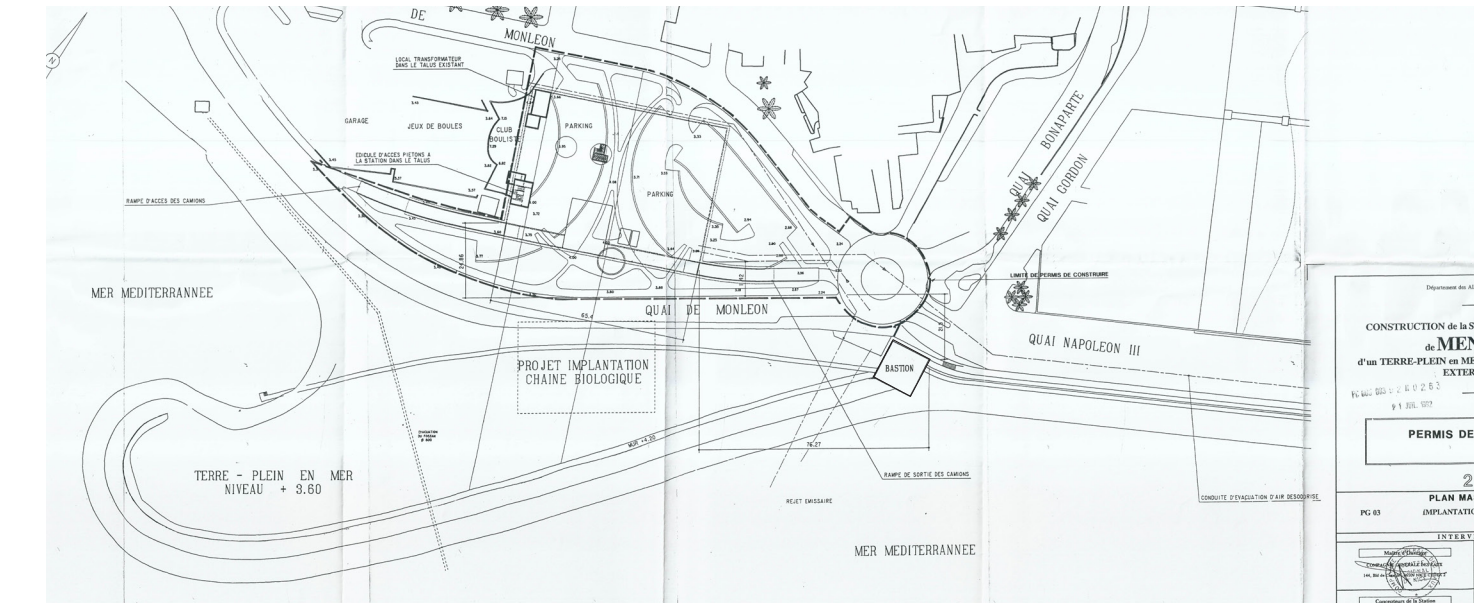
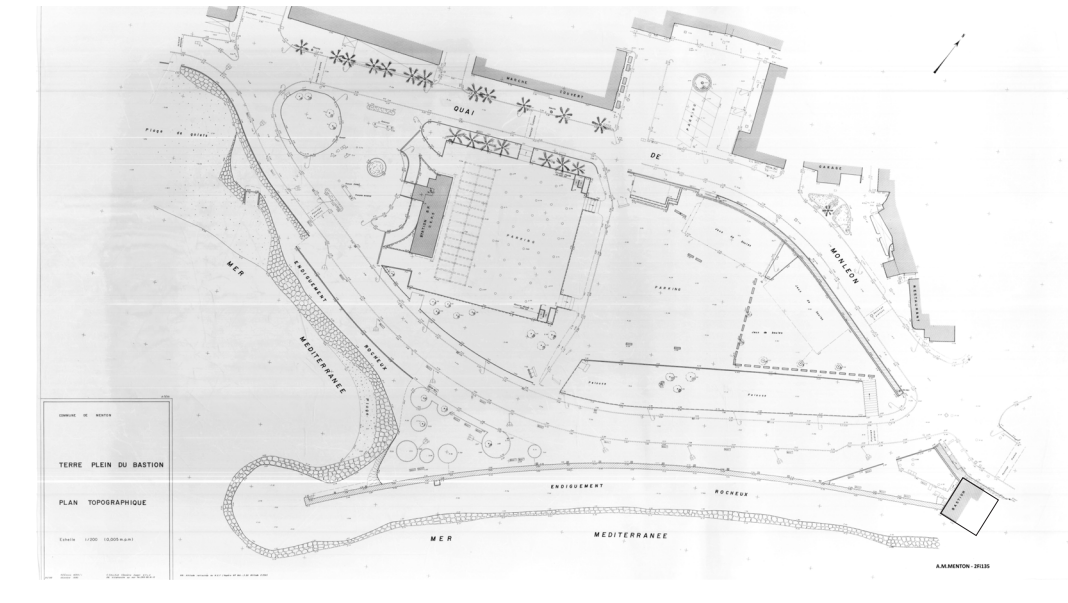
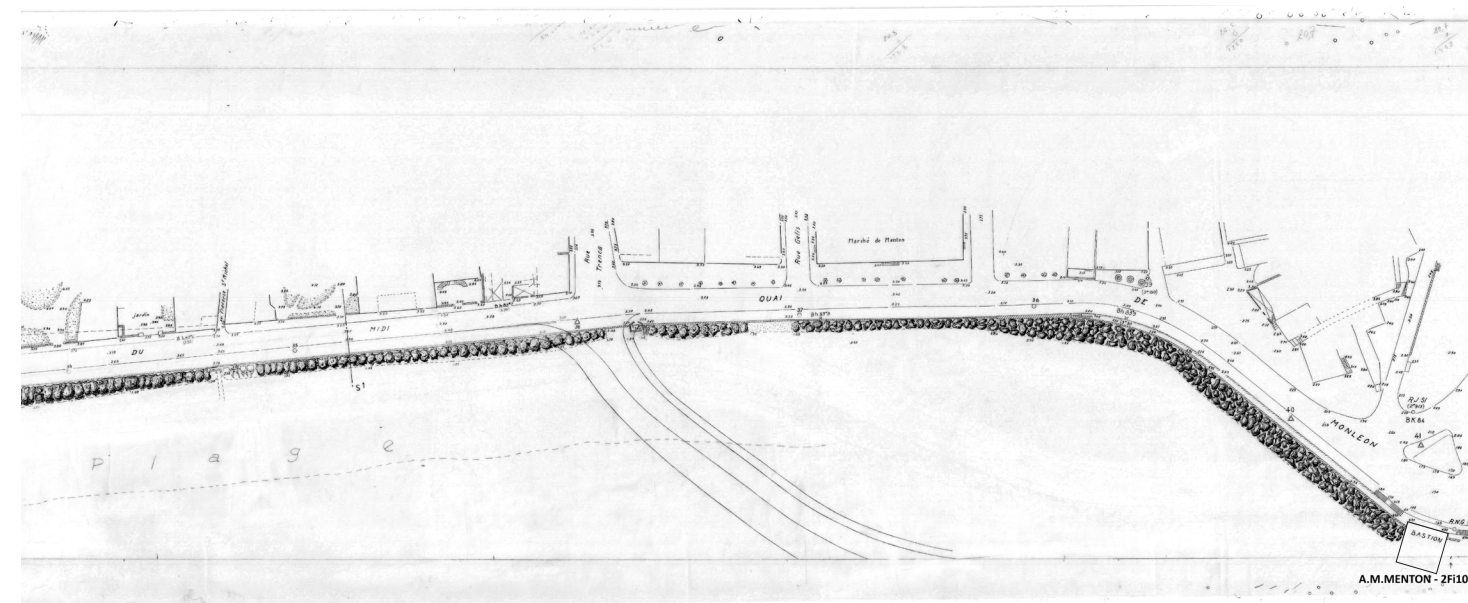
Figur 14-19: Foton från byggprocessen av udden (Mentons stadsarkiv 2018)

Figur 20-25: Foton från byggprocessen av udden (Mentons stadsarkiv 2018)

UDDENS FORMUTVECKLING

Figur 26-29: Ritningar av udden i olika utvecklingsstadier (Mentons stadsarkiv 2018)

I Mentons stadsarkiv fick jag tag på ritningar från olika årtionden. Endast ett fåtal av ritningarna hade märkts med datum så det var svårt att veta exakt i vilken ordning de olika etapperna tog form. Dessutom hade det gjorts otroligt många förslag på förändringar av udden där vissa hade gått igenom och andra inte. Även detta gjorde det svårt att veta vilka ändringar som udden hade gått igenom. Genom att jämföra foton och ritningar kunde jag fastställa vilka former udden hade tagit och i vilken ordning, men inte exakt när.

PLATSANALYS

BEFINTLIGA BYGGNADER/FUNKTIONER

- 1 SALUHALLEN**
En av stadens stora stoltheter. Saluhallen besöks av både invånare och turister dagligen och är en del av många vardag.
- 2 MARKNADSPLATS**
Fungerar som ett komplement till saluhallen. Här tar marknader plats under bestämda dagar. När platsen inte används för marknader fungerar den som parkering.
- 3 MUSEUM - MUSEE JEAN-COCTEAU**
Ett konstmuseum där bland annat en permanent utställning av den lokala konstnären Jean-Cocteau tar plats.
- 4 BOULEVARD**
En boulevard som sträcker sig mellan gamla stan och udden. De flesta dagar står den tom men används några dagar i veckan som marknadsplats.
- 5 PARKERING**
Parkeringen används både av turister och invånare och fungerar som ett komplement till det underliggande parkeringshuset.
- 6 BUTIKER/RESTAURANGER**
Husfasaden som vetter mot parkeringen utgörs idag av restauranger och caféer. Dessa är sällan besökta då bilvägen går precis framför och eftersom utsikten är riktad mot en parkeringsplats.
- 7 STRAND - PLAGE DU FOSSAN**
Mellan uddens yttersta spets och den västra stranden tar stranden Fossan plats. Denna strand skyddas från större vågor och lockar därför många barnfamiljer.
- 8 PLATS FÖR MUSIKEVENEMANG**
Menton är känt för sin starka musikkultur och detta ger sig till känna även ute på udden. I mitten av udden har man skapat en stor rund platta som ger plats för musikevenemang under den varmare säsongen.
- 9 FORTET**
Ett mycket litet fort som är en del av Mentons historia. Fortet fungerar idag som ett museum.
- 10 BIBLIOTEK - ODYSSEY**
Under högsäsongen placeras ett litet hus på udden i anslutning till stranden Fossan. Detta lilla hus kallas för Odyssey efter den grekiska mytologin och fungerar som ett litet bibliotek som är riktat mot strandbesökare och även andra besökare på udden.
- 11 UTEGYM**
Här träffas många atletiskt lagda besökare som till viss del bidrar till den så annars folktomma platsen.
- 12 LEKPLATS**
På udden har en mindre lekplats skapats för att locka en bredare mängd besökare. Lekplatsen är dock sällan besökt och bidrar i sin tomhet snarare till ett ännu mer öde intryck till udden.

1

2

3

4

5

6

7

8

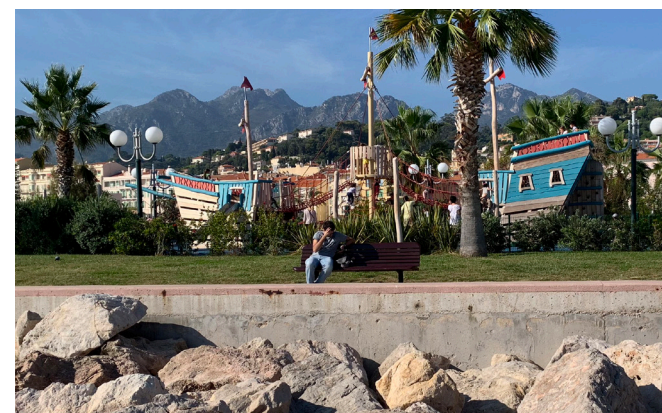
9

10

11

12

FÖRDELAR MED PLATSEN IDAG

- Stadsdelens läge är väldigt fördelaktigt. Det ligger centralt längs med kusten och har närhet till viktiga byggnader och funktioner i staden.
- Öppningarna i gamla stan mot den nya stadsdelen är öppna och lätta att skapa kopplingar igenom.
- Trots att jag anser att det idag finns för lite växtlighet i stadsdelen så bidrar den som finns väldigt mycket till platsen.
- Trots att det finns ett stort parkeringshus och ett helt vattenreningsverk under markplan så är detta näst intill omöjligt att märka av. Endast några ljusschakt, entréer och två diskreta ramper är synliga. Positivt med små ingrepp i markplan.
- Muséet på platsen är mycket olikt resten av bebyggelsen i staden och kontrasten mellan dessa är ett intressant inslag.
- Genom att man får en viss distans från staden ju längre ut på tillägget man kommer, blir vyn mot staden instressant.
- Positivt med marknadsplats som komplement till saluhallen.

NACKDELAR MED PLATSEN IDAG

- Platsen har idag för stora skalor som inte kan relateras till den småskaliga bebyggelsen.
- Två stora bilvägar delar platsen itu och barriärer skapas.
- En boulevard med sina stora proportioner och hårda material skapar en obekvämlig känsla hos besökaren.
- En enorm parkeringsplats utgör en stor del av ytan och skapar en psykiskt tom punkt.
- Platsen framför museet fyller, enligt mig, idag inget syfte och tycks alltid stå tom.
- Muséets andra fasader är omringat av bilvägar och gör inte muséet till sin rätta.
- Barriärer har skapats framför historiska byggnader såsom Saluhallens huvudentré.
- Markbeläggningen på många av de stora ytorna utgörs av asfalt eller dyl. vilket skapar en hård känsla.
- Det är mycket sparsmakat när det kommer till växtlighet och grönska på större ytor.
- Serveringar i anslutning till restauranger/caféer i omkringliggande byggnader har direkt närhet till bilvägen.
- Platsen är på många ställen svår att korsa.
- Trots att udden har många gångar som möter bilvägen så finns där egentligen bara en stor passage mot udden från stadsdelen.

ÄNDRING AV PLATSEN FÖR FÖRBÄTTRING

- Göra om både inre och yttre bilväg till en gång/bilväg - låta dem ta omvägar (stort väghinder), väg som bidrar till att bilister kör långsammare, kanske tom. väljer att spontant parkera och besöka byn.
- Arbeta med materialval av bil-/gångväg vilket gör att det blir svårare att definiera mötet mellan bil-/gångväg. Fysisk och mentala barriär blir inte lika stor då man formar trafiken efter människan istället för tvärt om. Genom att även skapa gångvägar som påminner om bil-/gångvägarna skapas en diffus gräns.
- Skapa en finare koppling mellan muséet och dess omgivning. Trots att muséet har en central del i stadsdelen så är barriärerna runt fasaderna påtagliga. I förslaget ska kopplingarna mot muséet förbättras.
- I förslaget kommer topografin på udden höjas. Genom att behålla ytor mellan bebyggelse och udden i dagens nivå kan en intressant kontrast skapas. Detta skapar en kvalité som inte finns i den gamla stan då i princip all bebyggelse ligger i sluttande terräng. Denna stora yta blir som en dal och kan fungera som en lugn oas med varierande växtlighet.
- Förläng saluhallen och marknadsplatsen till muséets gård och gör plats för större marknader. - Idag finns det plats för marknader både på marknadsplatsen vid saluhallen och längs med boulevarden. Men platserna upplevs som tråkiga och man får känslan av att de inte är anpassade för sin funktion som marknader.
- Yttre påverkan - genom att addera mer växtlighet till platsen skyddas den närliggande bebyggelsen mot buller och föroreningar.

POTENTIELLA FUNKTIONER FÖR PLATSEN

- Bättre ytor - anpassade för marknader.
- Förlängning av saluhall - skapa matmarknad som knyts samman med saluhallen.
- Servering - sammanknuten med saluhall som gör det möjligt för besökare att äta på plats istället för att köpa med sig hem som man gör idag.
- Kopplingar mot restauranger och caféer - naturnära serveringar som är kopplade till restaurangerna vid bilvägen.
- Plats för musikevenemang - jag vill ge plats för det stora musikintresset i staden. Hela sommaren hålls musikevenemang på udden i ett enkelt, provisoriskt tält. En idé är att skapa en bättre plats där bland annat musikevenemang kan hållas.

PROJEKTERING

DEN NYA STADSDELEN

1 SERVERING

Den tidigare marknaden vid sidan av saluhallen görs om till servering för kunder i saluhallen. På så sätt kan besökare enkelt lockas.

2 GÅNGVÄG

Den inre bilvägen görs om till gång/serviceväg och asfalt byts ut mot grus.

3 MARKNADSPLATS / MUSIKEVENEMANG

Platsen framför muséet och saluhallen öppnas upp och skapar plats för förlängd marknadsyta för saluhallen. Saluhallens entré får tillbaka sin forna prakt då bilar inte står parkerade framför och solskydd tas bort. Platsen skulle även fungera som yta för musikevenemang istället för den befintliga plattan ute på udden.

4 MUSÉUM

Platsen framför muséet är inte längre en öde plats utan en marknad full av besökare. Ett mjukare möte skapas mellan muséum och strand för en mer naturnära upplevelse. Detta genom att arbeta med liknande växter, stenar och övergången över den grusade bilvägen och på så sätt låta stranden visuell få fortsätta mot muséets fasad.

5 PARKERING

Parkeringen i markplan tas bort och byts ut mot park. Fasaden med restauranger får en trevligare vy och ingen trafik vid uteserveringarna.

6 BIL/GÅNGVÄG

Den yttre bilvägen blir gång/bilväg. Även här byts asfalten ut mot grus och trottoarer tas bort.

7 BOULEVARD

Den befintliga boulevardens yta byts från markbeläggning till grus. Detta gör att den kopplas samman med bil/gångväg och mindre gångar på udden. Boulevarden förlängs ut mot biblioteket och förgrenas sedan i mindre passager. Detta gör att en förstärkt koppling skapas mellan stadsdelen och udden och skapar en parkkänsla.

8 PARK

Växtlighet adderas över hela platsen. På så sätt skapas en mer intressant plats som inte uppfattas som en stor platta utan som en lummig park. Boulevarden och den yttre vägen inkluderas i parken. På så sätt skapas solskydd och buller och föroreningar minimeras.

Situationsplan över ny stadsdel och udde.

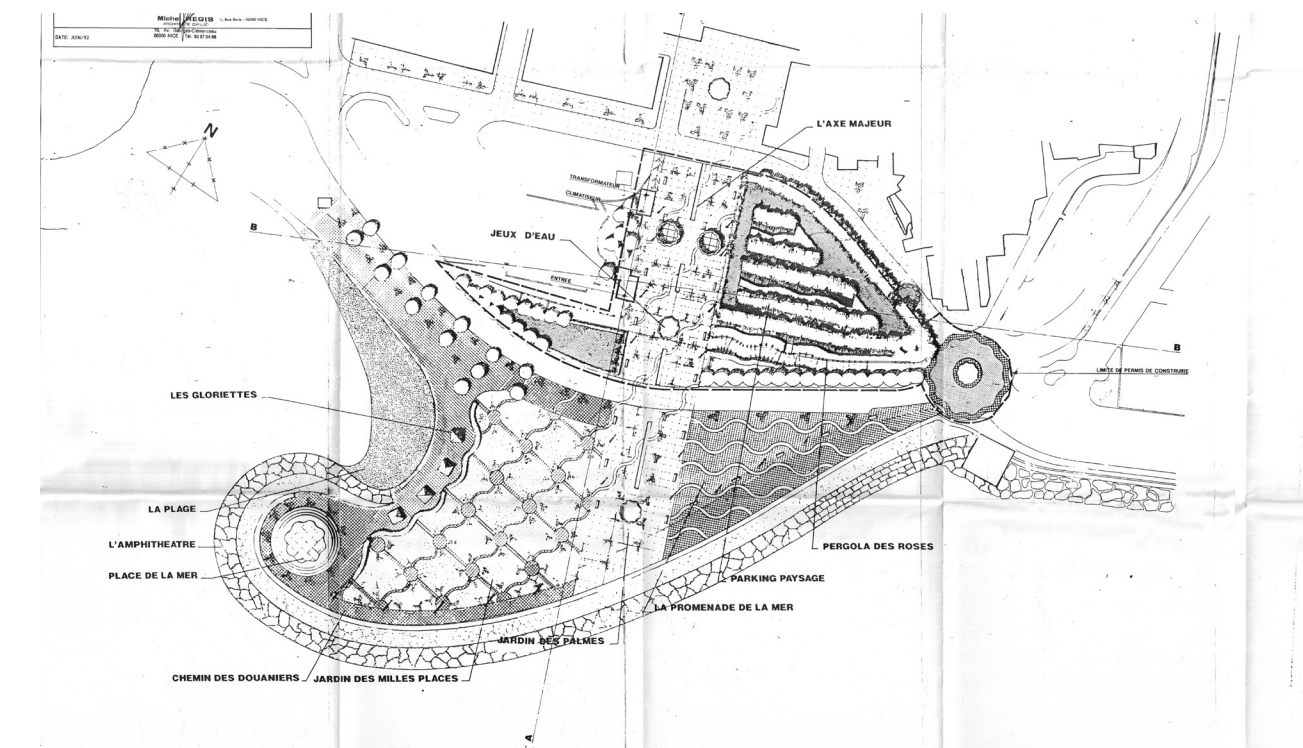

PLATSANALYS

MÖTE MELLAN STAD OCH UDDE

Inspiration till allén som skapas kring bil-/gångväg.
Figur 30: Foto över allé i Lompoc, Kalifornien (Realtor 2018)

Figur 31: Ritning av ogenomfört förslag. (Mentons stadsarkiv 2018)

Ett av de stora problemen på platsen är som tidigare nämnts bilvägen Promenade du soleil. Namnet vittnar om en härlig promenad i solen men verkligheten är en överdimensionerad bilväg med snabbt framrusande trafik. En väg som endast ses som en transportsträcka och inte som en härlig upplevelse längs vägen mot destinationen.

En tidig idé kring en lösning om hur jag skulle få ner hastigheten på bilarna och minska känslan av vägen som en barriär mellan stadsdelen och udden var att låta vägen kröka sig igenom landskapet istället för den ganska raka sträckan som vägen utgör idag. På så sätt skulle inte bilarna hinna få upp den farten de har idag. Problemet var att passager till underliggande

parkeringshus måste bevaras och hamnade ivägen för detta alternativ.

Mitt nästa förslag var att gräva ner vägen under jord och låta parken växa över. Men en tunnel hade gett en storstadskänsla och hade antagligen bidragit negativt till platsen.

En annan idé var att helt enkelt ta bort vägen helt och låta bilar använda den större vägen uppe i bergen. Men jag upplever att en stor charm kring rivieran ligger i att kunna uppleva kusten i bil på småvägar längs havet.

Mitt beslut fastnade istället vid att låta vägen ligga där den är idag men att genom små förändringar i material och utförande skapa en annan relation till den. Genom att byta ut asfalten mot fint kalkstengrus

som återfinns på gångvägarna i parken blir vägen en sammanhängande del av parken. Jag har tagit bort trottoarer vilket gör att gränsen mellan bilist och gående blir diffus. Detta är en beprövad teori som fungerar i praktiken och gör att bilar saktar ner då gående tycks ha den primära rättigheten till gatan.

Genom att skapa en täckande allé av pinjeträd, som också återfinns i parken, skapas en intim rumslighet vägen som blir en del av parken. Vägen är då inte längre en transportsträcka utan ett delmål på väg till besökarens slutdestination. Växtligheten motverkar även buller och föroreningar kring vägen. Genom dessa enkla justeringarna formas trafiken efter människan och inte tvärt om.

För att skapa en variation i stadsdelen och motarbeta känslan av en onaturlig tillrättalagdhet har jag i mitt projekt arbetat mycket med naturliga inslag. Idag möter den gamla bebyggelsen en aningen förvirrande och ocharmig urban park som sträcker sig ända ut till uddens spets. I mitt förslag låter jag den urbana parken fortsätta över den nu integrerade vägen och en bit ut mot udden. Detta dels genom att låta boulevarden

fortsätta över bilvägen. Ett ingrepp som också visats i tidigare förslag av uddens utformning som i ritningen ovan. Genom dessa förändringar skapas ett mer naturligt flöde över stadsdelen och sammankopplar de olika områdena på ett nytt sätt. Parken övergår senare till en mer skogslik miljö längre ut på udden. På så sätt går stadsdelen från urbanitet till natur på ett sömlöst sätt ju längre ut mot havet man rör sig.

PLATSANALYS

UDDE

FÖRDELAR MED PLATSEN IDAG

- Udden är den enda platsen i staden där man kan få en vacker övergripande utsikt över den gamla bebyggelsen.
- Udden har en given geografisk närhet till vattnet och utsikt över havet.
- På kvällen går solen ned bakom bergen och de sista strålarna landar på udden. Detta gör att udden är en fin usiktplats även på kvällen.
- Den befintliga men mycket avskalade växtligheten på udden bidrar med en grön punkt i den så annars hårda miljön längs vattnet.
- Udden är öppen för allmänheten och besöket dit kräver ingen betalning.
- I slutet på boulevarden finns en rund öppen yta på udden som utgör en kulturell plats med musikevenemang som tidvis lockar besökare.
- Ett litet biblioteket som lockar besökare från den närliggande stranden under högsäsong.
- På udden finns ett utegym som lockar visst antal besökare.
- Där finns även en lekplats som skapar aktivitet för barnfamiljer.
- Udden riktar sig mot alla håll, både mot stad, strand och hav.

NACKDELAR MED PLATSEN IDAG

- Udden är frånkopplad från resten av stadsdelen pga en bilväg som delar platsen.
- Fortet som är placerat öster om udden utgör bara en parentes i staden trots sitt kulturhistoriska värde.
- Ingen upplevd kontakt med havet då stenrös som vågbrytare hindrar besökaren att nå vattnet.
- Stenrösen som utgör vågbrytaren tar upp för stor yta av platsen och lämnar liten yta åt grönska.
- Överdimensionerade, hårda ytor som skapar ett visst obehag.
- Udden har ingen koppling till stranden i öster och vag koppling som kan ifrågasättas till stranden i väster.
- Kvällstid är udden endast en mörk plats som inte lockar besökare.
- Yttre påverkan - idag finns inget skydd mot väder, vind, föroreningar och buller. Platsen är starkt säsongsbetonad pga. detta.
- Yttre påverkan - idag finns inget skydd mot föroreningar och buller.
- Under den varmare säsongen krävs skuggade platser för att det ska vara en behaglig plats att vistas på under längre stunder - detta saknar platsen idag.

ÄNDRING AV PLATSEN FÖR FÖRBÄTTRING

- Bättre kontakt till havet - idag når inte blicken punkten där vågorna slår mot vågbrytaren trots att man står i direkt anslutning. Detta är pga att udden är höjd 3 meter över vattennivån och att distansen mellan gångvägen och vattenkanten är 10 meter. En enkel lösning av probmatiken kring mötet mot havet skulle vara att sänka höjden av marken som är i direkt kontakt med havet och minska distansen mellan besökare och vattenkant.
- Bättre kontakt till havet - genom att lägga bryggor eller lägre platåer längs med partier av uddens kant skulle möjlighet skapas att utnyttja ytan som stenarna längs med udden utgör. Dessutom skulle djuphavsbad fungera som komplement till stränderna och skapa direktkontakt till vattnet på platsen.
- Bättre förbindelser - möjlighet för båtar att lägga till nära platsen för att locka fler besökare som inte bara kommer från land utan även från havet.
- Bättre koppling till stranden mot öst, staden och fortet - kanske genom att låta gröna stråk visuellt koppla platsen till dess närmiljö.
- Nya funktioner - skapa ett större mål att besöka än bara en grön plats att vistas på.
- Förstärkt grönska - genom att integrera mer växtlighet i det ritade förslaget skulle mer grönska som syns från staden kunna adderas till platsen. Detta skulle bidra till bilden av Menton som en stad full av trädgårdar.
- Förändrat topografi - genom att höja uddens nivå

- skapas en mer intressant vistelse än vad där är idag. Ett förhöjt landskap kan bidra med en vacker utsiktspunkt, mer grönska att beskåda från byn, vindskyddade ytor mellan bebyggelsen och udden och möjlighet att lägga till bebyggelse som inte stör vyn från staden. Dessutom förlängs soltiden på den plats som redan innan fångar de sista solstrålarna på kvällen.
- Bebyggelse på udden - skapa mål/funktioner till udden som gör att inte bara turisterna utan även befolkningen "tvingas/lockas" att ta sig till udden. Tex. större kommunalt bibliotek.
- Utlåning av strandböcker - en enkel men uppskattad funktion är utlåning av strandböcker på udden. Detta fungerande koncept vill jag behålla men också förbättra.
- Öppenhet för allmänheten - hela udden är idag öppen och gratis att besöka för allmänheten, förutom musikevenemang. Jag vill i mitt projekt behålla denna öppenhet på stora delar av udden.
- Förlängd besöksperiod - genom att rita en byggnad som gör att platsen är besöksvänlig alla månader på året och under alla väderförhållanden så lockas fler människor till platsen.
- Havsutsikt från udden - idag är det fri sikt från udden längs med näst intill hela horisonten. Detta är en kvalitet som jag vill förstärka genom olika visuella kopplingar till hav och natur.

POTENTIELLA FUNKTIONER FÖR PLATSEN

- Bibliotek - utlåning av böcker lockar besökare både från stranden och staden dagtid.
- Restaurang - platsen aktiveras inte bara på dagen utan även på kvällen och skapar en ljus plats på den annars mörka udden.
- Plats för evenemang - en mer planerad plats där evenemang kan hållas. Ett koncept som idag fungerar och som aktiverar platsen kvällstid.
- Anlagd badplats från brygga - lockar badsugna besökare dagtid som föredrar djuphavsbad.

PROJEKTERING

FÖRÄNDRING/TILLÄGG AV UDDE

Under min analys av platsen tog jag till en början fram ett övergripande förslag som skulle göra det möjligt att förbättra det som gör att udden idag inte fungerar och dessutom addera nya funktioner och möjligheter till udden.

Stranden Fossan är idag en fungerande plats fast med dålig anknötning till udden. Jag valde att behålla denna strand men förstärka dess funktion genom att skapa naturliga möten till omgivande platser.

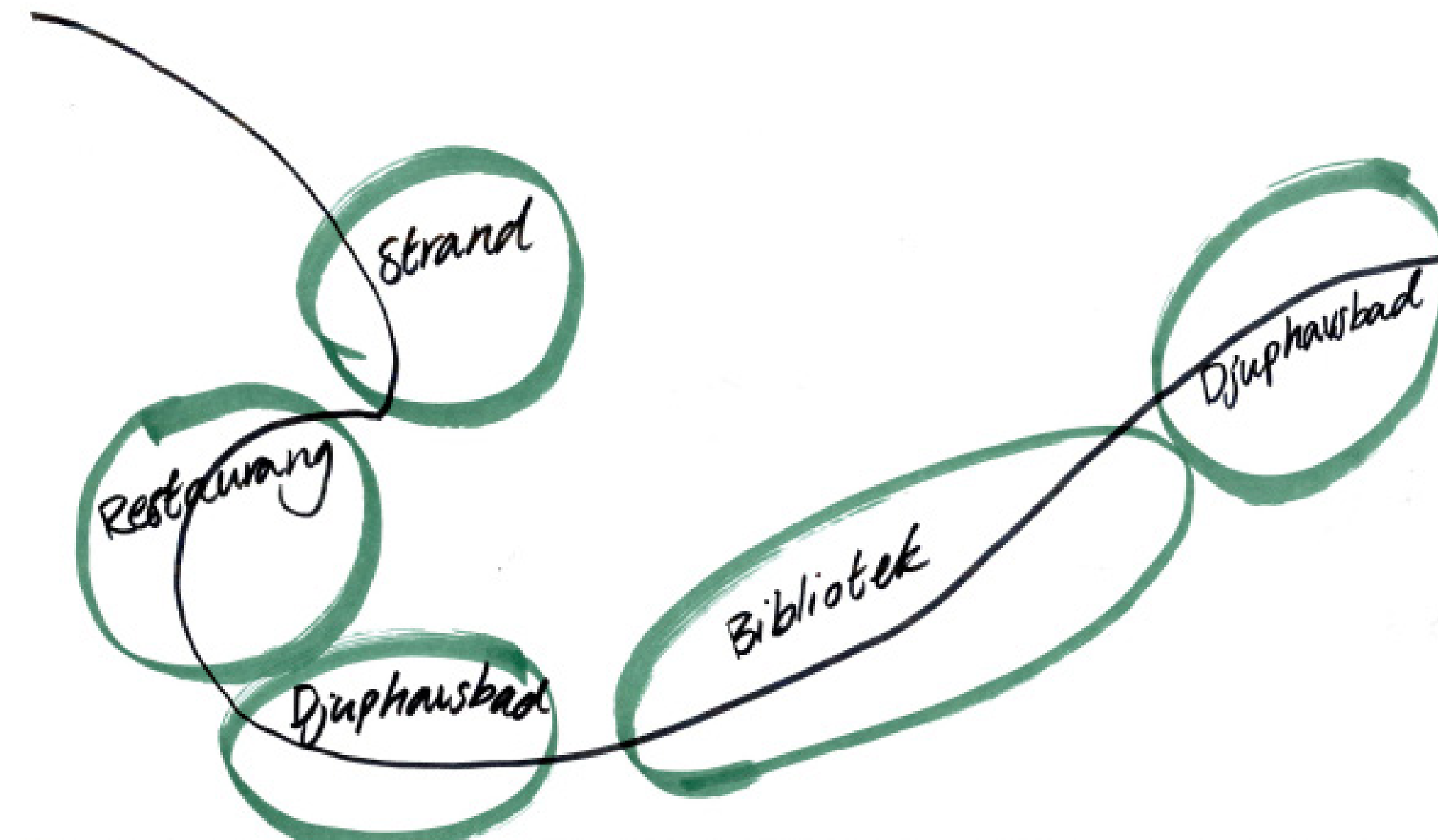
En restaurang tar plats längst ut på udden med utsikt mot stranden, staden och havet. Denna plats gör det möjligt att både locka besökare från stranden, havet, parken och djuphavsbadet.

Ett av djuphavsbaden är placerad på uddens tipp.

Här är upplevelsen av den urbana miljön i staden fränkopplad och besökaren har endast utsikt mot havet och parken på udden. Detta ger en privat känsla som är anpassad till funktionen på platsen. Ett bibliotek sträcker ut sig längs med kustsidan.

I projektet ville jag skapa ett bibliotek som var funktionellt men ändå poetiskt. Genom placeringen kunde byggnaden enkelt knyts samman med de olika platserna på udden utan att tas ifrån möjligheterna till en naturnära och privat upplevelse hos besökaren.

Även på andra sidan av biblioteket har ett djuphavsbad placerats. Detta för att skapa mindre intima badplatser mot havet som blir en del av den komplexa uppbyggnaden av den nya udden.

Enkelt diagram över funktioner och tillägg till udden.

FÖRÄNDRING AV TOPOGRAFI

Den övergripande topografin i staden är idag mycket varierad. Bebyggelsen växer i branter och dalar och når slutligen högt upp i bergen. Detta gör att landskapets formspråk på det artificiella tillägget är främmande då höjdskillnaden över detta område har en variation på max en halv meter. Det enhetliga landskapet skapar ett visst ointresse hos besökaren då området enkelt är överskådligt utan att besökaren fysiskt behöver förflytta sig. Trots det platta landskapet upplever man inte närheten till havet då man befinner sig i områdena nära bebyggelsen. I mitt förslag har jag valt att placera de nya byggnationerna under jord där en mer sluten sida riktas mot land och en mer öppen sida riktas mot havet. Detta beslut tog jag dels för att jag inte ville störa utsikten från staden mot havet med en byggnad. Utan istället ge en vy av en grön oas från land. Dels för att jag såg en möjlighet att skapa en mer intressant plats med böljande landskap där

verksamheterna fick bidra till en förändrad topografi. Det ger även möjlighet att låta besökaren fysiskt ta sig ut på udden för att uppleva platsen och dess överraskningar utan att redan innan veta vad som väntar. Mellan den äldre bebyggelsen och början på udden behålls ytor i en enhetlig nivå. Detta skapar en kvalitet i sin skillnad från den sluttande terrängen i staden och på udden. Denna platta yta som sparas blir som en dal och kan fungera som en lugn oas med varierande växtlighet. Den varierande terrängen på udden tillåter förhöjda vackra utsiktsplatser, mer grönska att beskåda från byn, vind- och solskyddade ytor mellan de förhöjda ytorna och möjlighet att lägga till bebyggelse som inte stör vyn från staden. Dessutom förlängs soltiden på den plats som redan innan fångar de sista solstrålarna på kvällen.

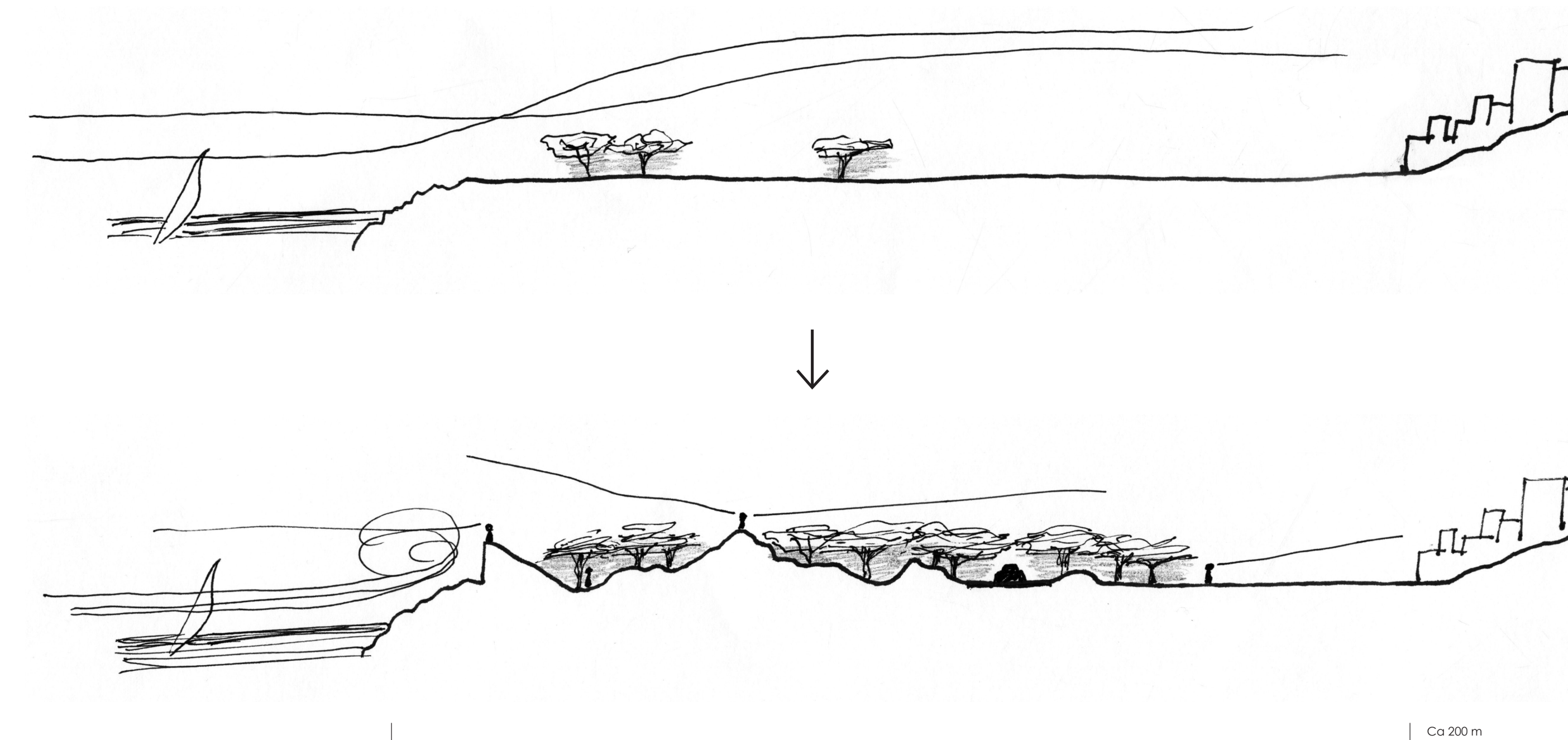
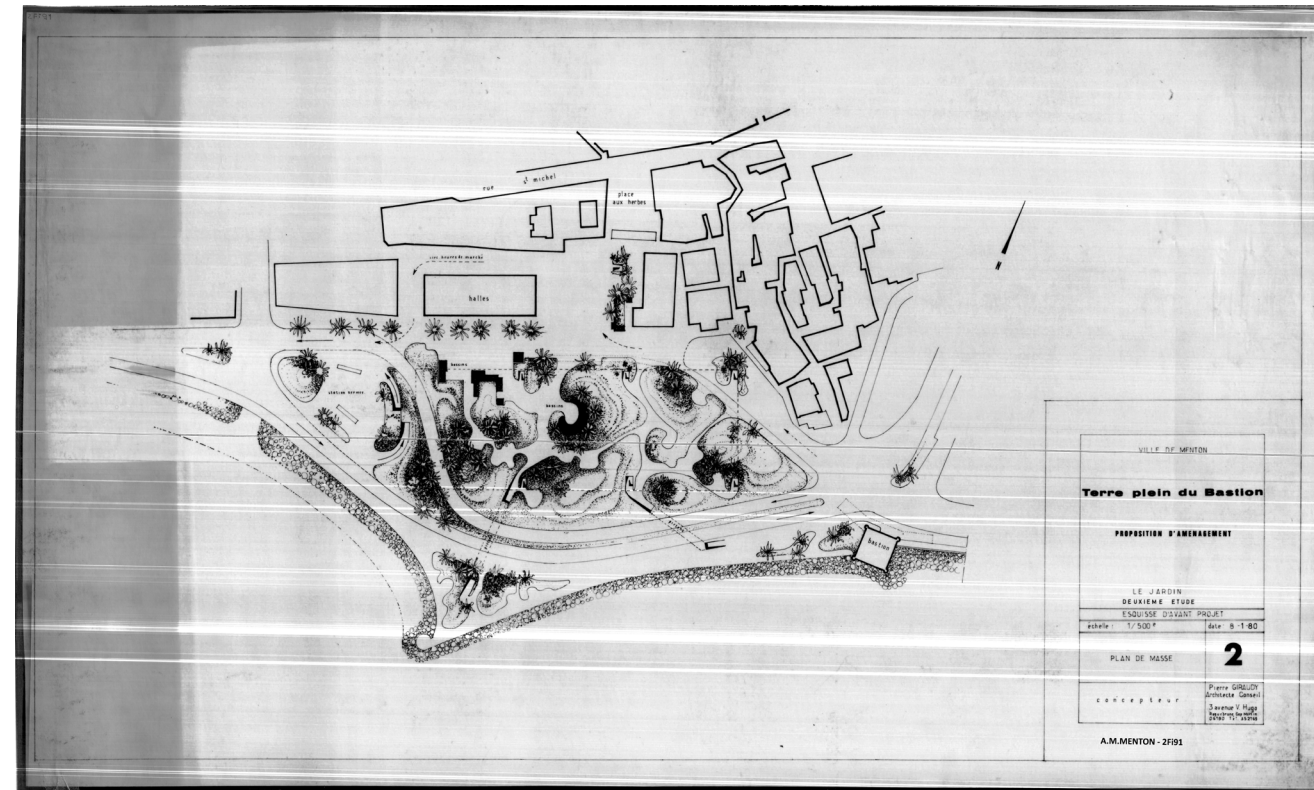

Diagram av förändringen av topografin.

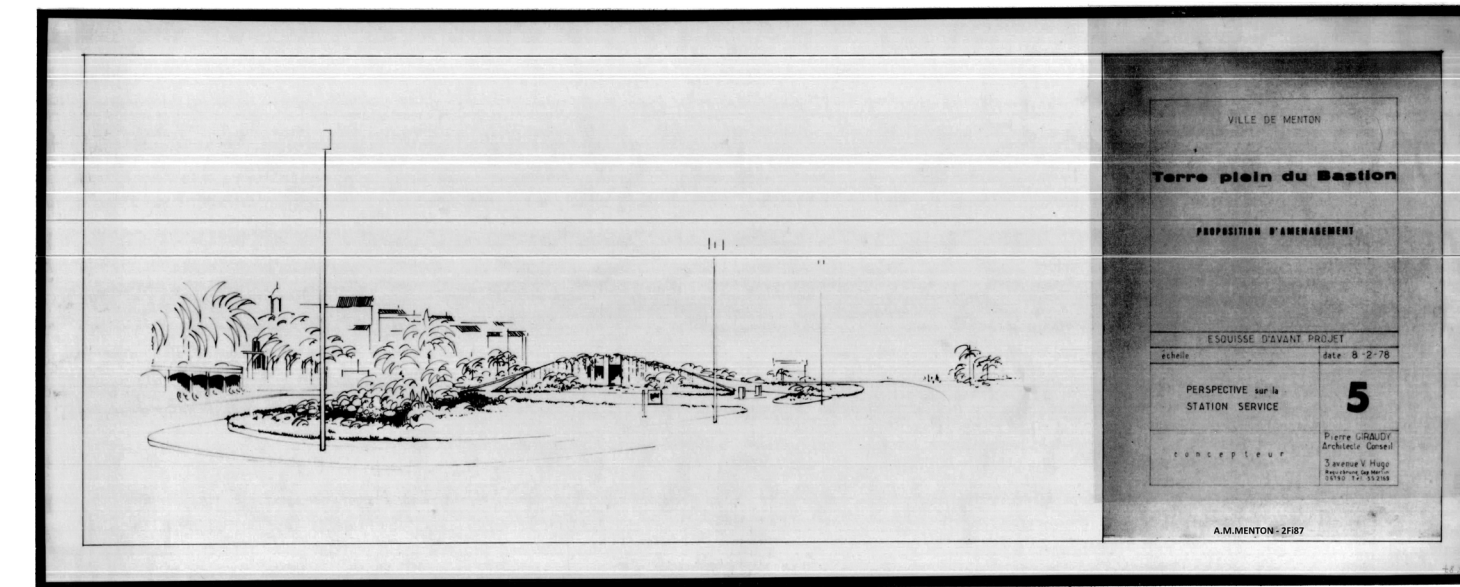
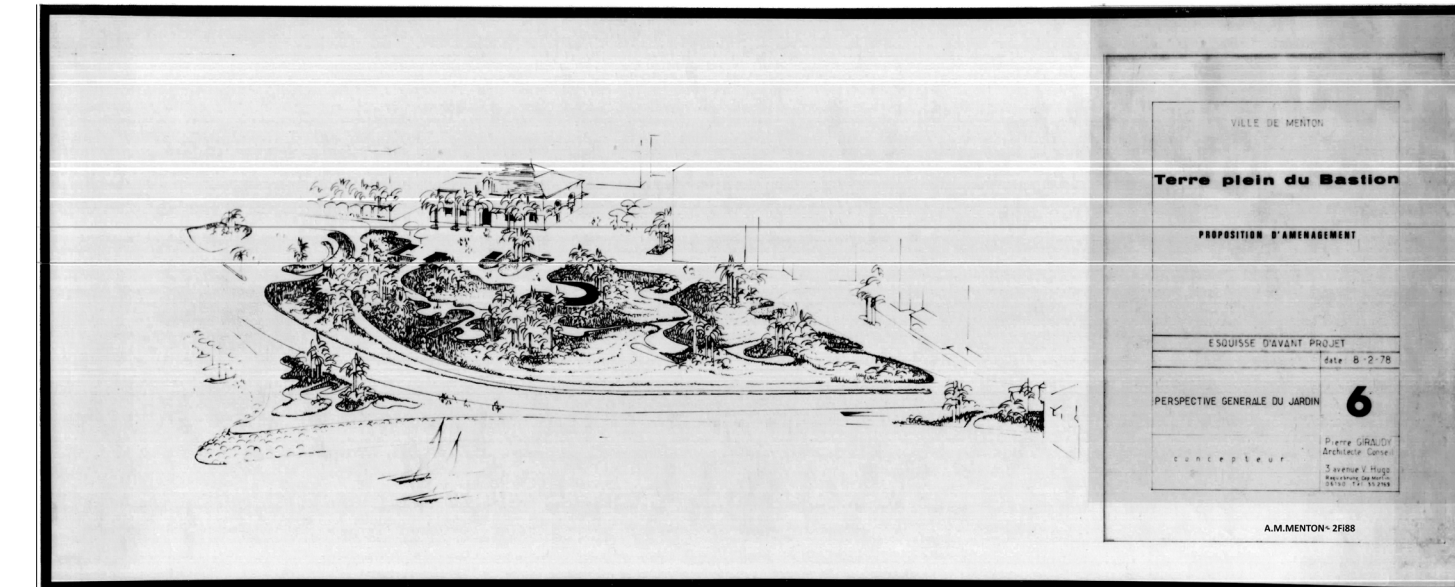
TIDIGARE KONCEPT

Figur 32: Konceptuella ritningar med förslag. (Mentons stadsarkiv 1978)

I arkivet i Menton hittade jag många olika förslag av utformning av udden. Vissa förslag var rent konceptuella och genomfördes aldrig medan vissa visade sig ha tagit form. Ett av de förslagen som aldrig fick ta form var ett av dem jag fastnade mest för. Jag kände igen många av dem idéer jag hade för projektet och fick genom detta en ny syn på det. Förslaget visade på en varierad topografi

som man använt sig av för att skapa mindre skalor över platsen. Formspråket i förslaget från arkivet har mjuka och organiska former. I mitt förslag har jag istället valt att koppla den urbana känslan till parken/skogen genom att dra raka gångar och låta formen på kullarna ta en mer strikt form. En språk som mer påminner om franska parker i storstäder.

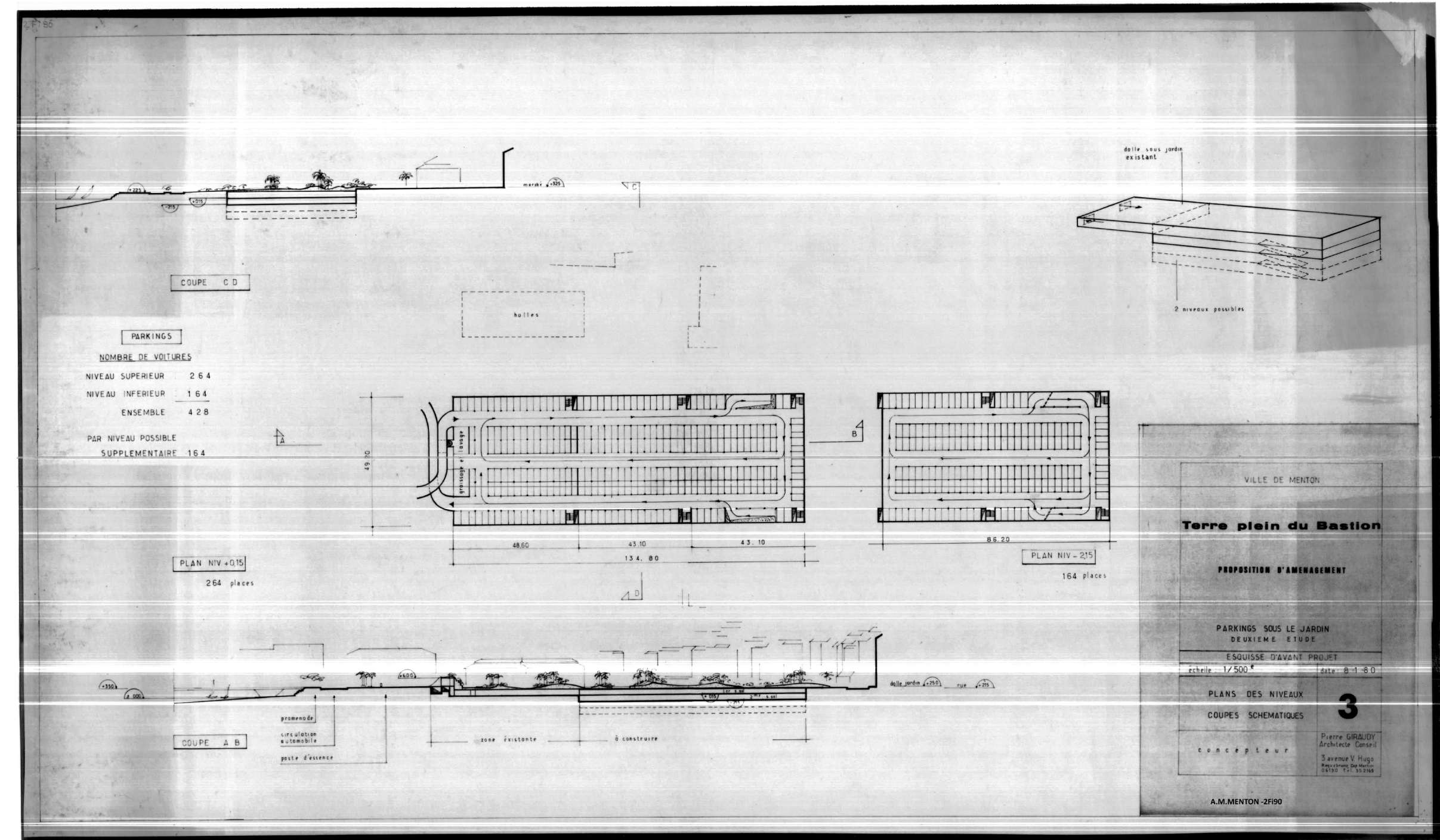

Figur 33-34: Konceptuella ritningar med förslag. (Mentons stadsarkiv 1978)

I det konceptuella förslaget från år 1978 har man även valt att låta parken sprida ut sig över hela tillägget. Man har valt att låta parkeringshuset ta plats under jord och låta diskreta ramper döljas i växtlighet i markplan. I förslaget tillåts ingen parkering i markplan. Förbipasserande skulle inte märka av de

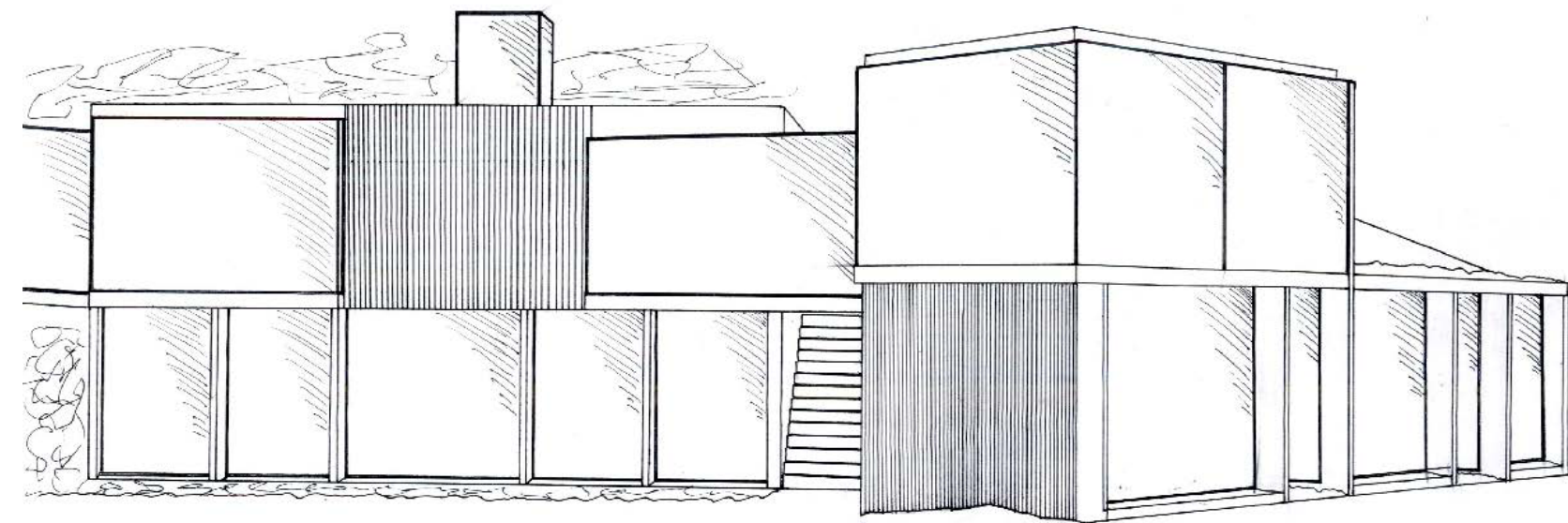
flera våningar höga parkeringshuset som sträcker ut sig under marken. Mitt förslag bygger på samma koncept. I markplan breder en park ut sig och den befintliga parkeringen på markplan tas bort. Ramperna döljs i växtligheten.

Konceptuella ritningar över underjordiskt parkeringshus.
Figur 35: Konceptuella ritningar med förslag. (Mentons stadsarkiv 1978)

VERKSAMHET - RESTAURANG

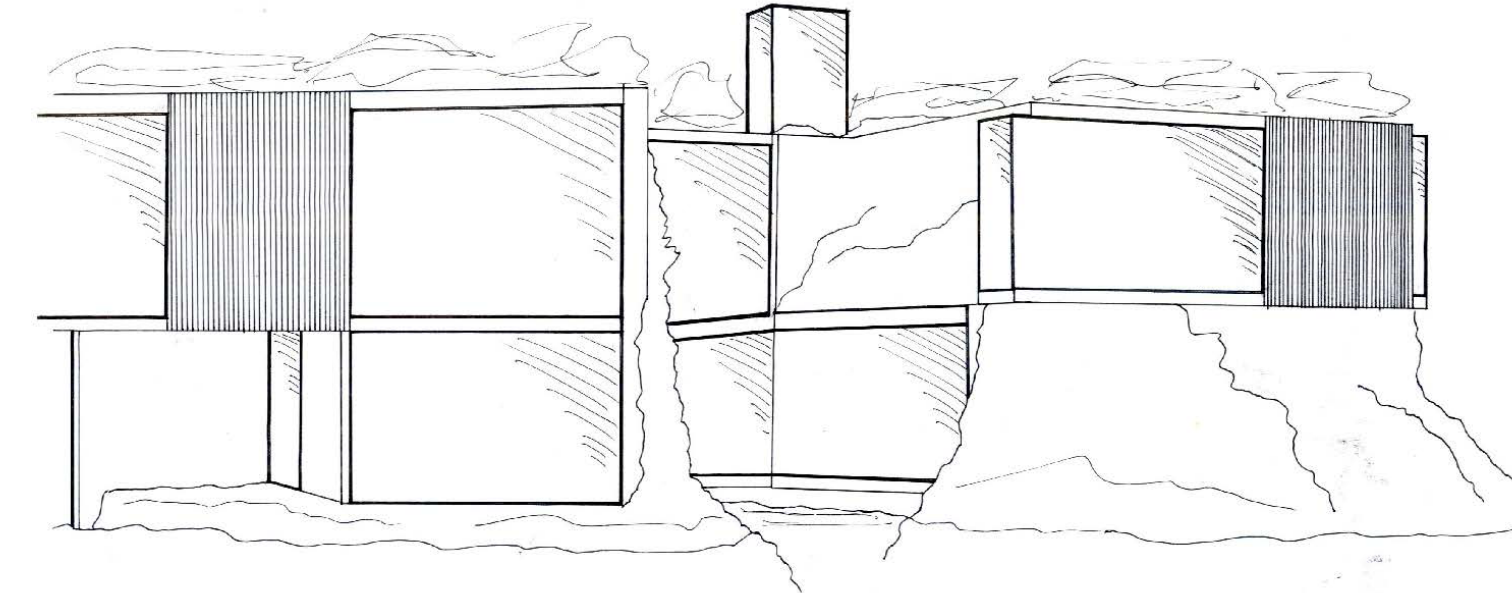

Konceptskiss av restaurang.

- Restaurangen ligger på platsen där solen skiner sina sista strålar på kvällen. Vilket skapar en fantastisk kvällsvy mot en solnedgång bakom bergen.
- Genom denna placering upplevs restaurangen som en lanterna på kvällen som syns från staden och lockar ut besökare till udden.
- Från restaurangen har man en unik vy mot staden då man oftast befinner sig för nära bebyggelsen för att få en helhetsvy.
- Eftersom restaurangen näst intill är stängd mot insyn från land blir den en privat och intim miljö utan insyn från förbipasserande.
- Restaurangen delas upp i mer privata rum, öppna lokaler och en mindre del som fungerar som ett enklare café riktat mot stranden.

- Tillägget skulle bidra till att udden blir befolkad fler timmar på dygnet och motverkar upplevelsen av en mörk och otrygg plats.
- Förbipasserande sjötrafik har en, för området, unik möjlighet att stanna intill en brygga för en måltid.
- Närheten till havet blir unik för en restaurang i områden då de andra restaurangerna skiljs från havet genom en bred strand och en trafikerad bilväg.
- Placeringen gör att restaurangen har en naturlig koppling till stranden vilket resulterar i att den även kan fungera som lunchrestaurang för strandgäster.
- En restaurang är en verksamhet som kan besökas om och om igen och skulle intressera både turister och Mentons invånare.

VERKSAMHET - BIBLIOTEK

Konceptskiss av bibliotek.

- Idag finns en liten stuga på platsen som fungerar som ett temporärt bibliotek. Detta är mycket uppskattat och jag ser därför en anledning till att utveckla denna verksamhet.
- Biblioteket kommer delas upp i mer privata delar såsom mindre lässalar, sociala delar i form av öppna lässalar och en enklare del som fungerar som möte mot bad/park-besökare.
- En sektion av biblioteket kommer fungera som utställningshall med anslutning till en terrass mot havet. Lokalen skulle även fungera att hyras ut för evenemang såsom bröllop.
- Biblioteket blir en plats dit man kan gå utan att behöva betala något.

- Verksamheten öppnar upp en möjlighet att vistas på udden under alla dagar på året och vid alla väderförhållanden. En kvalitet som inte finns på udden idag.
- Biblioteket är placerat ut mot havet i olika sekvenser. Detta dels för att vyn ger ett varierat men harmoniskt intryck som passar till verksamheten. Dels för att flödet av ljus är jämnt över dagen.
- Man kommer inte se mycket av konstruktionen mot land men mot havet är bebyggelsen synlig vilket kan locka förbiåkande att stanna till.
- Även ett bibliotek är en verksamhet som kan besökas om och om igen och skulle intressera både turister och invånare.

SKOG MÖTER ARKITEKTUR

För att skapa en diffus gräns mellan interiört och exteriört i projektet så har mycket tankte lagts kring mötet mellan naturen och arkitekturen. Mötena mellan skogen och byggnaderna är småskaliga och blir snarare integrerade överraskningsmoment än påtagliga rumsligheter. Kopplingarna mot skogen är småskaliga och skapar rum där besökaren tycks sitta mitt under trädkronorna i harmoni av växtligheten direkt utanför. Mötet mellan skog och byggnad är påtaglig då

byggnaderna faktiskt är omslutna av landskapet och där grönskan växer över arkitekturen. För att skapa en förstärkt visuell koppling mellan arkitekturen och den förhöjda topografin på udden har jag valt att följa samma formspråk på dessa. Istället för organiskt formade kullar i landskapet kommer förhöjningarna följa ett mer strikt formspråk som blir ett tydligare möte mellan arkitekturen och skogen.

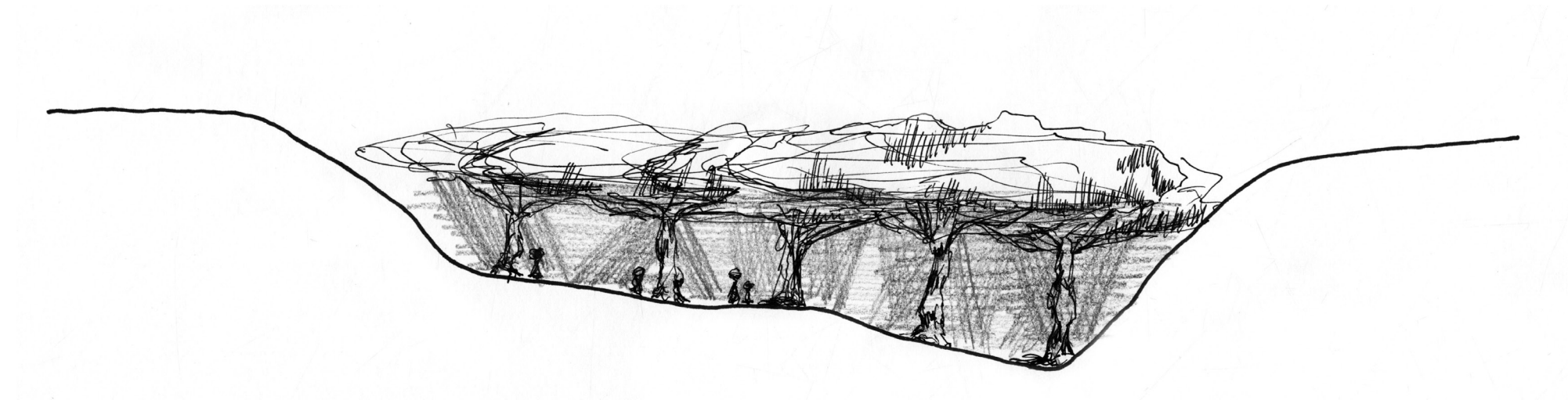

HAV MÖTER ARKITEKTUR

För att skapa den diffusa gränsen även mellan arkitekturen och havet har jag använt mig av ett mer öppet arkitektoniskt uttryck mot denna sida. Här är mötena istället storskaliga med öppna vyer mot den storskaliga utsikten. Ett uttryck som inte upplevs från land utan från havet. Till skillnad från den trygga småskaligheten på skogs-sidan är känslan mot havet en helt annan. Här befinner sig besökaren tryckt bakom ett glas nära havsytan eller högt

ovan havet för att se hur stormar drar in över vågbrytaren. På denna sida sker ett hårdare klimat vilket även tas upp i mötet mellan arkitektur och hav. Här möts hårda material och skarpare vinklar som motsvarar den så ofta karga miljön vid havet. Koppling förstärks genom att byggnaderna faktiskt fysiskt når havet och den steniga miljön växer sig upp och blir en påtaglig del av byggnadernas fasader.

Genom att använda sig av växtlighet kan en exteriör som upplevs som en interiör skapas. Genom att placera tät växtlighet i form av träd kan rumsligheter ta form mellan de förhöjda kullarna i topografin och därmed ge den intima småskaligheten som jag söker. Detta motarbetar den storskaliga känsla som idag finns på udden. En rumslighet under trädkronorna skapas som kan integreras med arkitekturen. Det nya landskapet bildar en horisontalitet då trädkronorna möter kullarna trots att landskapet är såpass kuperat. Detta skapar två olika platser som skiljer sig markant från varandra. Den ena mer intim under de täta

trädkronorna där sikten är kort. Och den andra på höjderna där rumsligheten är generös och sikten är fri. På dagen fungerar växtligheten som ett naturligt solskydd där endast ett ljusspel tar sig igenom trädkronorna. Under de mörka fimmarna kan träden belysas och kronorna fungerar då som ett upplyst tak som skapar trygghet på udden. Idag saknar udden både solskydd på dagen och belysning på kvällen. Både topografin och träden skapar ett skydd mot väder och vind som idag inte heller finns på udden. Bara genom att addera mer grönska till udden skapas en markant skillnad från dagsläget.

För att få den önskade effekten med växligheten krävs träd med smal stam och horisontell och tät trädkrona. En art som återfinns i området är italienska pinjeträd. En park med dessa träd skulle skapa en rumslighet med ett tätt tak som tycks bäras upp av smala pelare.

Figur 36: Pines in Rome (Nef 2014)
 Figur 37: Pinjeträd (Langarn 2014)
 Figur 38: Italian Stone Pine Needles (University of Florida 2015)
 Figur 39: Pinjeträd (Koenigsfeld 2018)

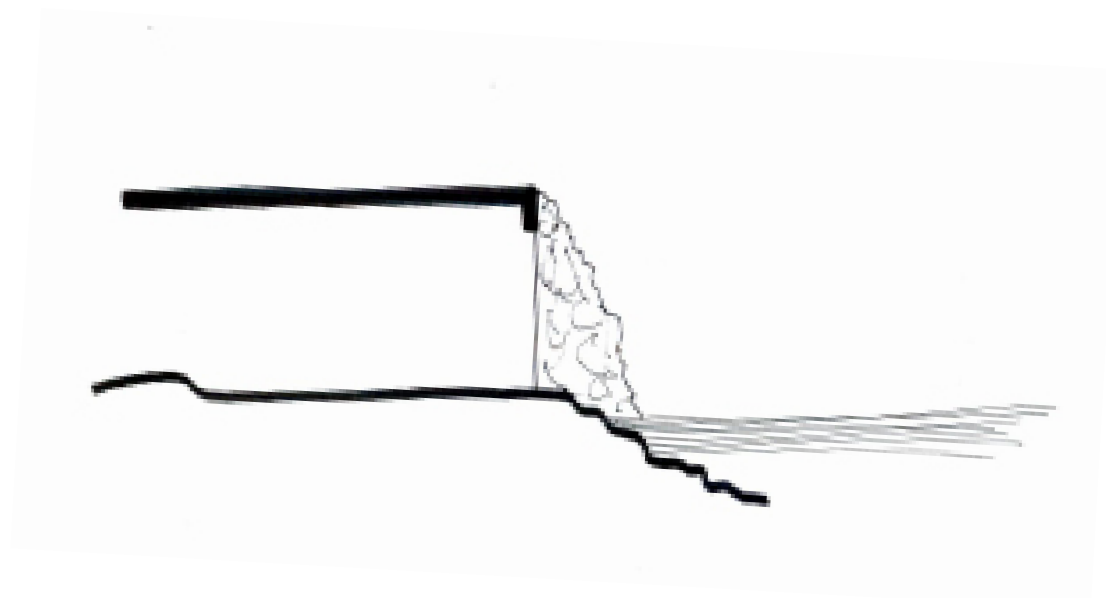

Undersökande skiss av visuell upplevelse.

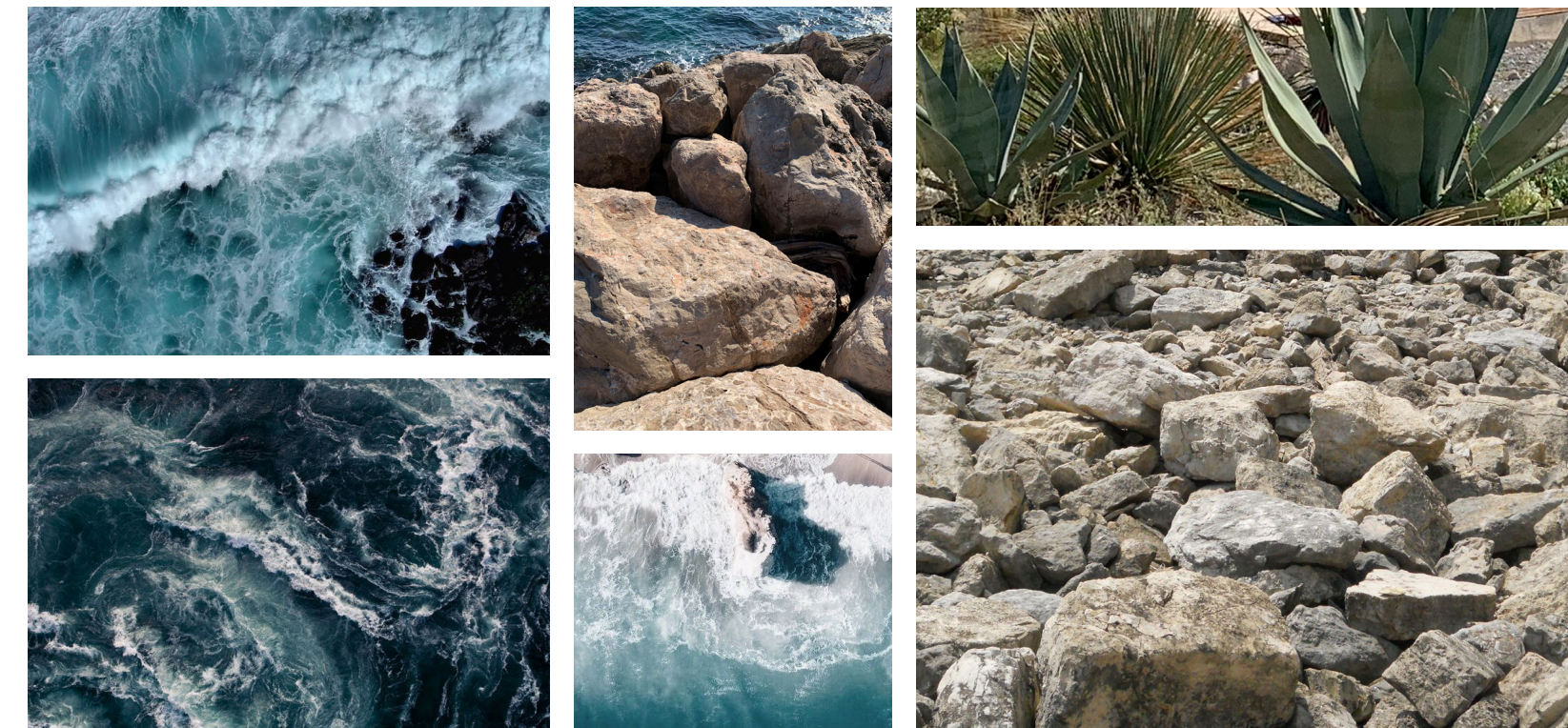

HAVSSIDAN

Till skillnad från mötet mot skogen vill jag, som tidigare nämnts, i mötet mot havet ta fram det råa och hårda som också återfinns i naturen. Idag utgör stenrös mötet mot havet längs med hela udden och fungerar därmed som en lång vågbrytare. Vågbrytaren upplevs idag som en barriär mellan besökaren och havet men genom att låta den ta en mer naturlig del av platsen kan den bli ett bidragande element till helhetsintrycket. Med hjälp av stenröset kan jag skapa ett hårt

landskap mot havet och genom utformningen markera passager och därmed också forma besökarens rörelsemönster längs med vattnet. Genom att omforma vågbrytaren kan upplevelsen av närhet till havet förstärkas. En upplevelse som idag näst intill är obefintlig trots närheten till vattnet. Stenröset skulle fortfarande fungera som ett skydd mot vågorna men istället för att skapa en barriär blir det nu en del av naturupplevelsen.

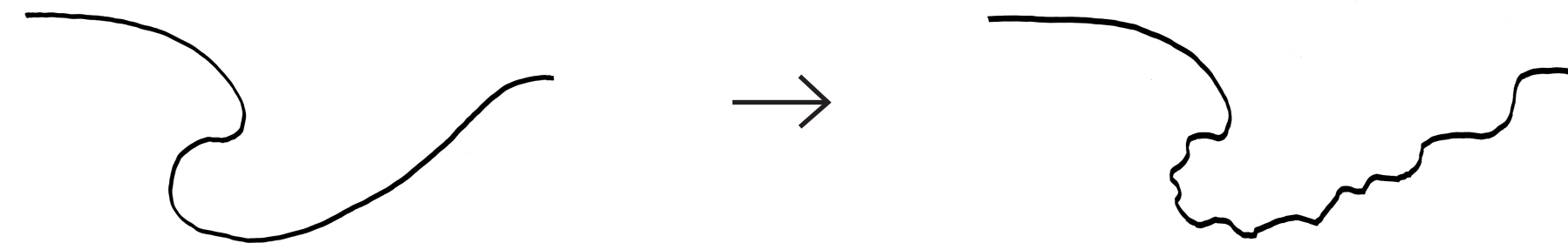

Konceptuella foton för miljön kring havet.

- Figur 40: Vågor (Creative Woodies 2018)
- Figur 41: Eget foto (2018)
- Figur 42: Eget foto (2018)
- Figur 43: Vågor 2 (Pandey 2017)
- Figur 44: Vågor 3 (Bannatyne 2018)
- Figur 45: A hill covered in big rocks. (Darnell 2010)

DEN NATURLIGA UDDEN

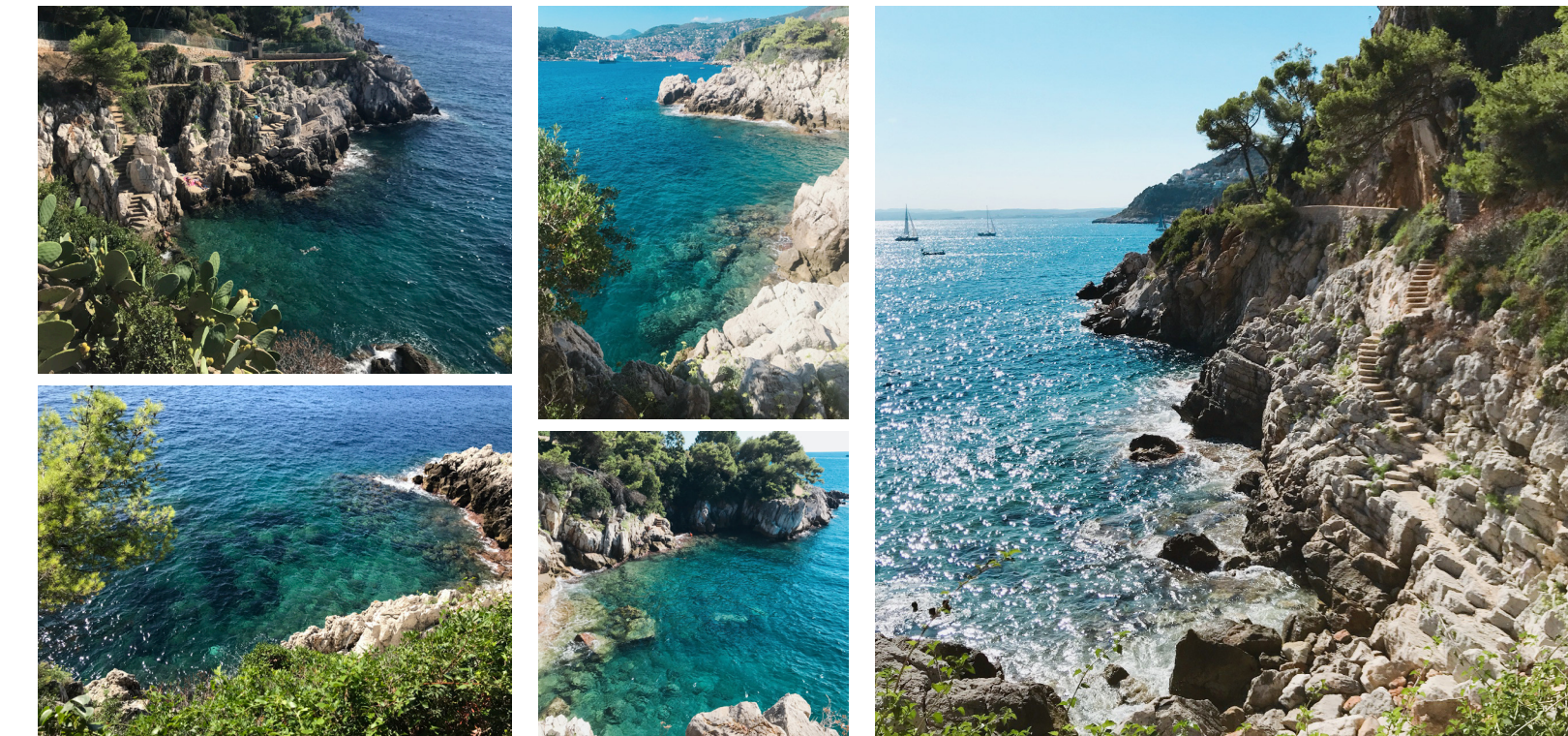
Något av det första som jag reagerade på med platsen var uddens form. Inspirationen av formen tycks komma från en vågs framfart. Den sträcker sig från det intet ont anande fortet och sveper i en perfekt rundning som till slut avslutas i en barnstrand med stillastående vatten. Formen på udden är så exakt att inget talar för att naturen skulle haft något med resultatet att göra. En uppfattning som gör att platsen direkt förlorar en viss charm. Ingen del av den enformiga promenaden längs vägbrytaren skiljer sig från en annan, och man upplever tidigt att man redan vet vad som kommer vid promenadens ände.

Inte långt från Menton ligger udden Roquebrune-Cap-Martin och en längre bit längs med kusten finner man udden Saint-Jean-Cap-Ferrat. Båda uddarna utgörs av ett stort antal små vikar med ingjutna trappor i berget som leder besökaren till utkiksplatser varvat med naturliga badställen. När man promenerar på stigar längs dessa uddar kan man näst intill aldrig veta vad som väntar runt nästa hörn.

Ibland rör man sig nära havsnivån och ibland vid en brant med utsikt över havet. Upplevelsen av dessa uddar skiljer sig markant från den artificiella udden i Menton där naturen känns högst frånvarande när man strosar längs med de förutsägbara gångarna.

Min vision är att besökaren skall uppleva udden i Menton som mer naturlig. Genom att arbeta med olika vyer, dolda vyer, olika slags passager, olika material och olika höjder vill jag ta fram de kvalitéer som jag hittar på naturliga uddar. Dessa kvalitéer resulterar i en mer oregelbunden formation av udden som går ifrån den perfektion som formar udden idag.

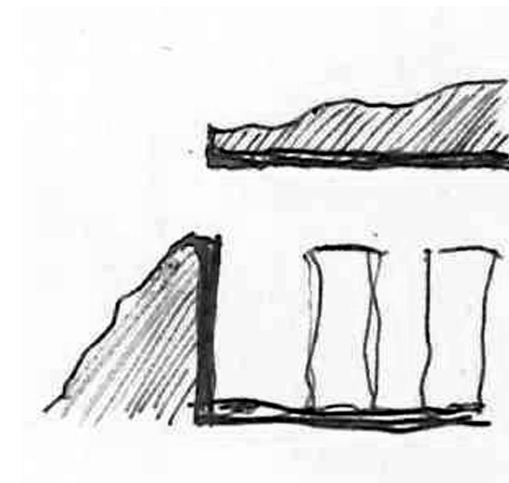
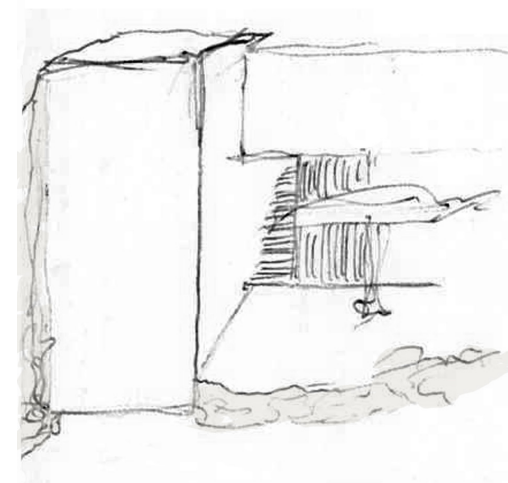
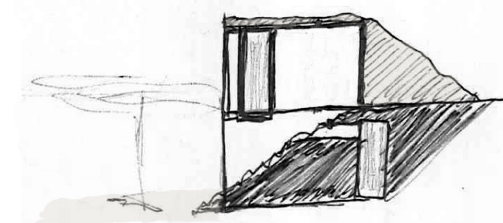
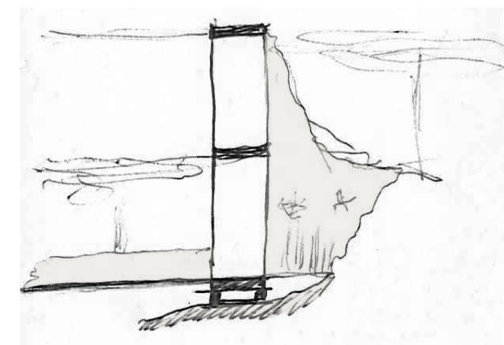
Ett besök i biblioteket eller restaurangen ska uppfattas som en krokig promenad längs med havet. Det finns ett givet stråk men längs promenaden möts man av nya vyer och överraskningar och på flera ställen kan man vika av från huvudstråket eller avsluta promenaden.

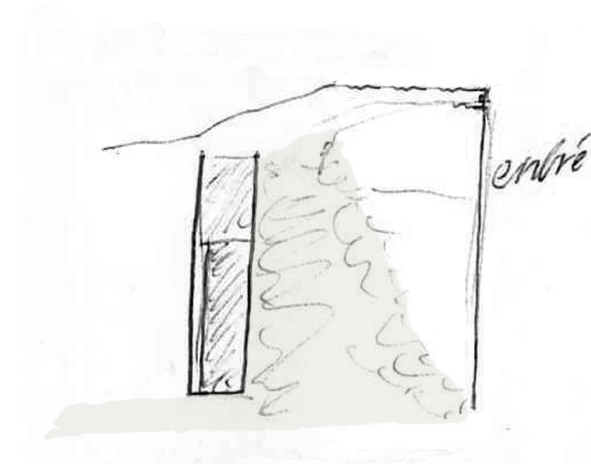
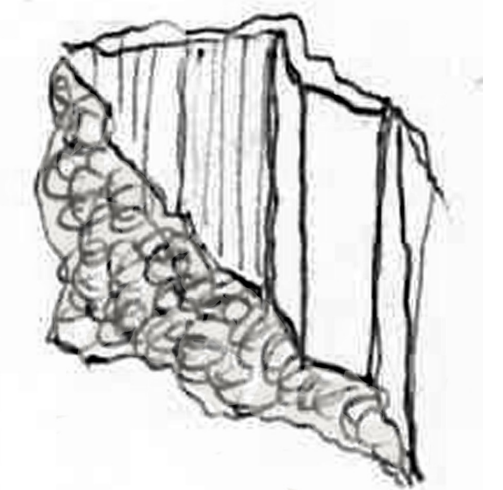
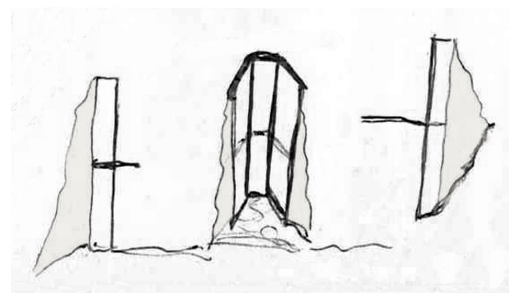
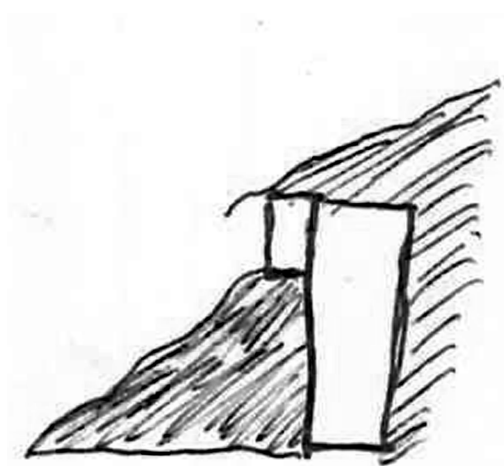
Foton tagna vid studiebesök till uddar i närmiljön.

DETALJKISSER

Genom projektets utveckling har många skissförslag legat som grund för processen. I skisserna har jag utvecklat en förståelse för de kopplingar jag vill skapa i byggnaderna och hur jag vill att besökaren ska förhålla sig till exteriören.

Tidiga konceptuella skisser över passager och fönstersättning.

Genom att förändra topografin och placera verksamheterna som en gräns mellan land och hav har höjder skapats. Detta medför att vyn mot havet på en del av udden byts ut mot gröna landskap och växtlighet. En av orsakerna till att udden idag inte är en spännande plats att vistas på är just att hela platsen är plan och saknar överraskningsmoment. Genom att skapa siktlinjer och passager genom både byggnad och topografi skapas en varierad miljö som kan fånga besökarens intresse. Många av dessa siktlinjer utgörs av smalare slitsar genom landskapet som avslutas i trappor, entréer eller vyer mot havet. Eftersom passagerna är såpass smala måste besökaren stå rakt mot dessa för att ta del av mötet på andra sidan. Detta gör att besökaren lockas att gå vidare ut på udden mot nya överraskningar i form

av smala vyer och passager som på vissa ställen omväxlas mot hela fria vyer genom byggnaden eller ut mot en, för besökaren, ny del av landskapet. Genom att minimera den fria sikten som idag utgörs på udden kan vyerna uppskattas mer då de inte alltid ligger utbredda framför besökaren. Allt eftersom besökaren promenerar över udden skapas nya vyer med olika motiv men med havet som gemensam nämnare. Visionen är att besökarens uppfattning om vart skogen möter hav ska vara diffus och att byggnaderna ska fungera som en flytande gräns mellan de olika naturupplevelsena. Skalorna på de smala passagerna och vyerna påminner även om skalorna som känns igen i den äldre stadsplanen.

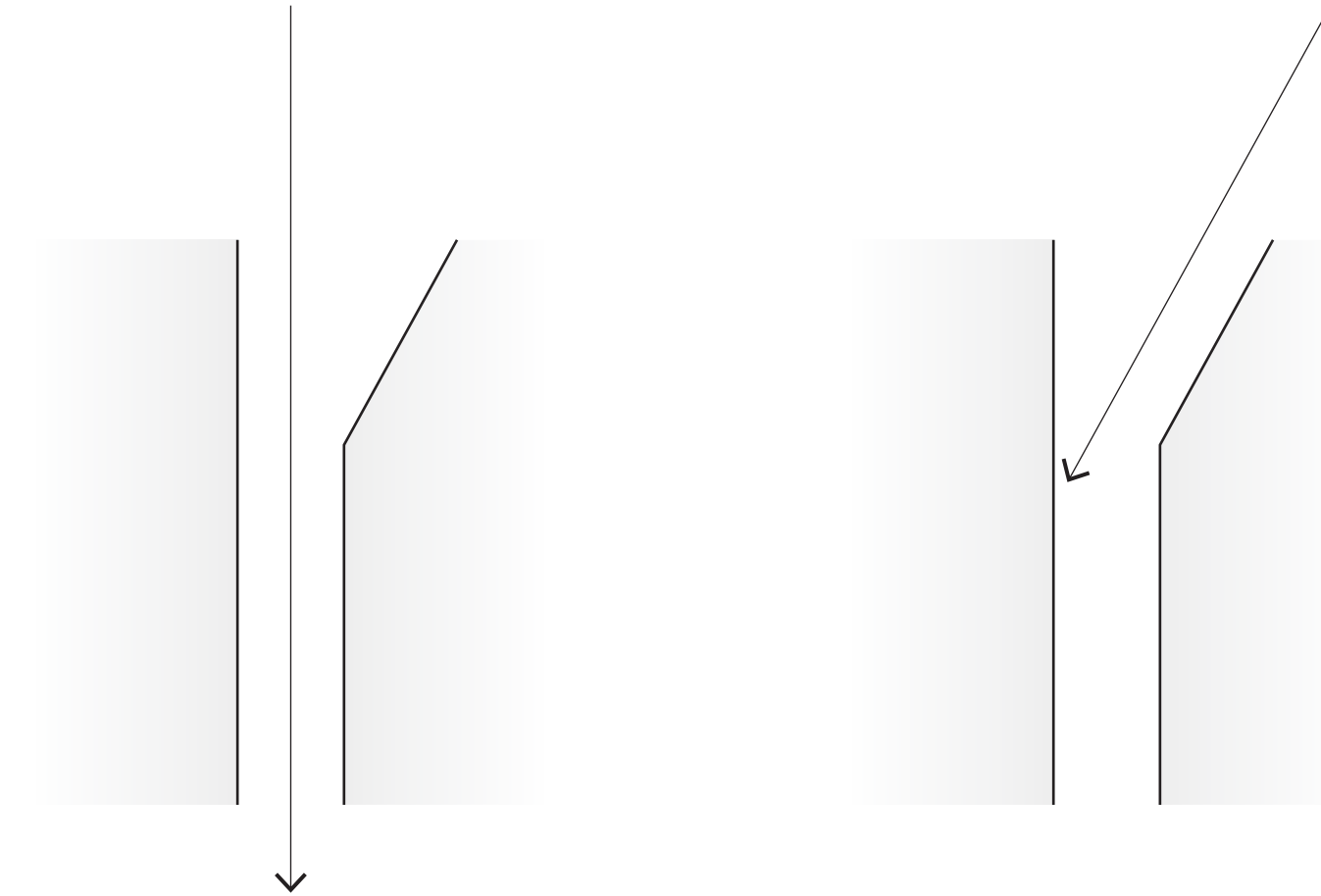

Diagram över fri vy och bruten vy genom landskapet.

KONCEPT - VYER MOT NATUR

Genom att skapa selektiva vyer ut mot naturen kan vissa önskade upplevelser förstärkas. När en vy avsmalas kan man guida besökarens blick genom valda vyer mot valda miljöer. Ett träd blir mer framtonande och intressant ifall skogen som trädet står i inte är synligt etc.

Genom att skapa mindre vyer mot skogspartiet kan en mer intim och privat känsla skapas och besökaren fokuserar mer på objektet som framtonas. Medan vyerna mot havet är mer öppna och skapar en mer offentlig och öppen upplevelse.

Genom att skapa mindre vyer mot skogspartiet kan en mer intim och privat känsla skapas och besökaren fokuserar mer på objektet som framtonas.

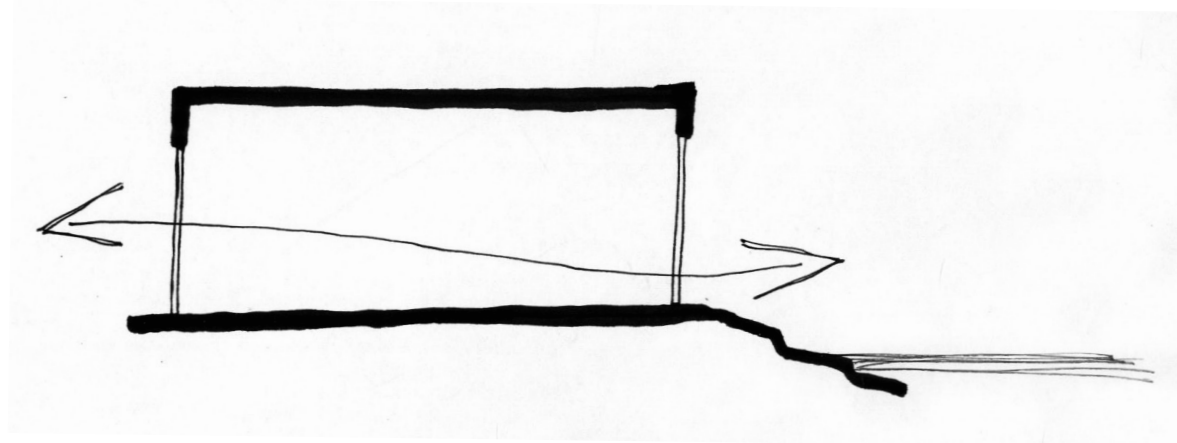

Vyerna mot havet är mer öppna och skapar en mer offentlig upplevelse där besökaren får ta del av större vyer.

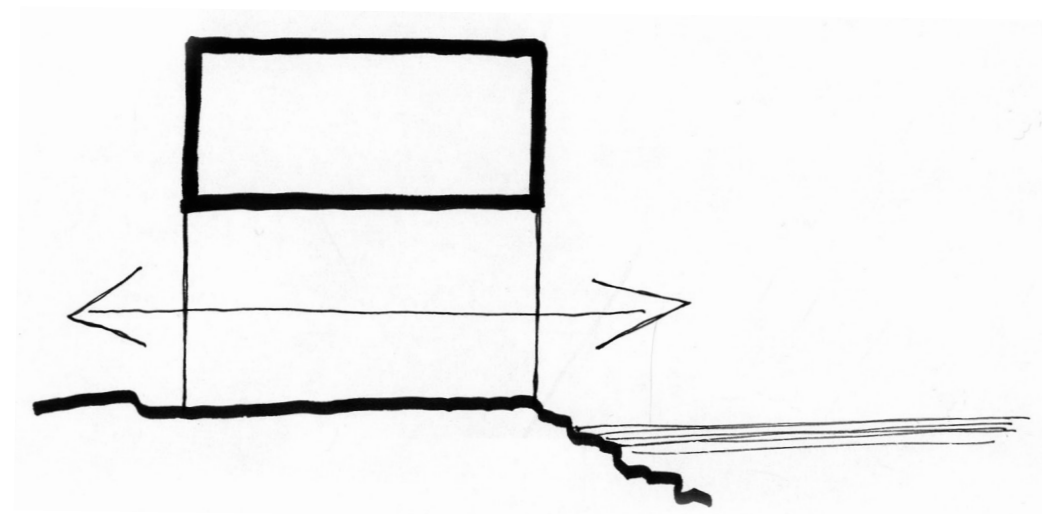

SIKTER
SKOG - ARKITEKTUR - HAV

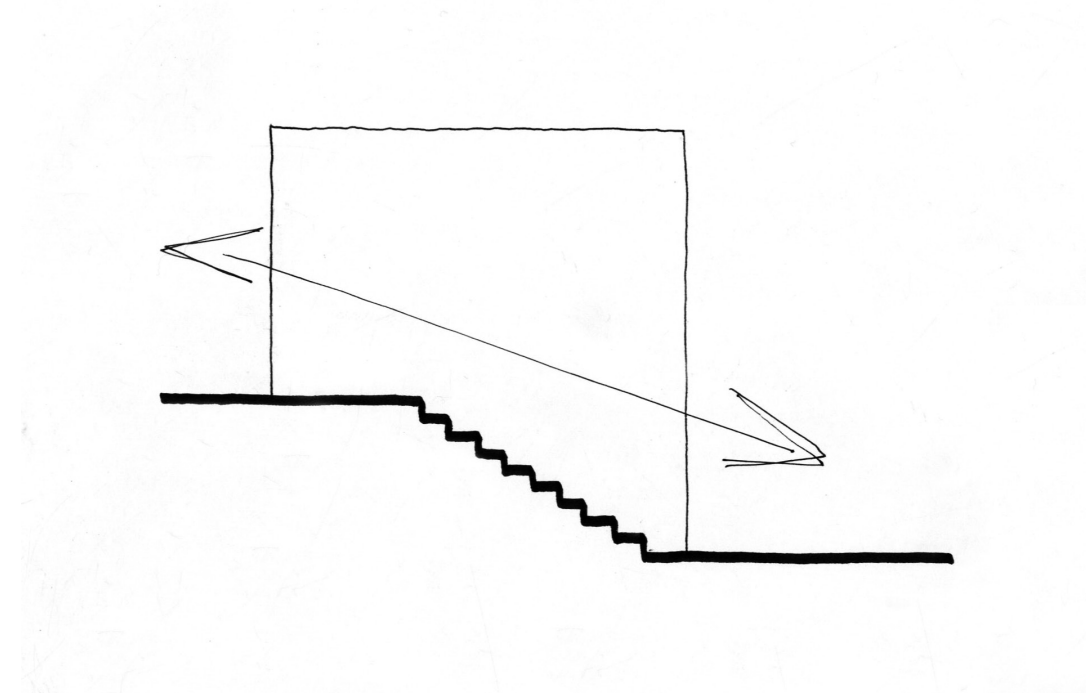
Genom byggnaderna skapas olika möten mellan parken och havet. En del kopplingar skapar endast visuella upplevelser hos besökaren medan andra fungerar som passager genom landskapet.

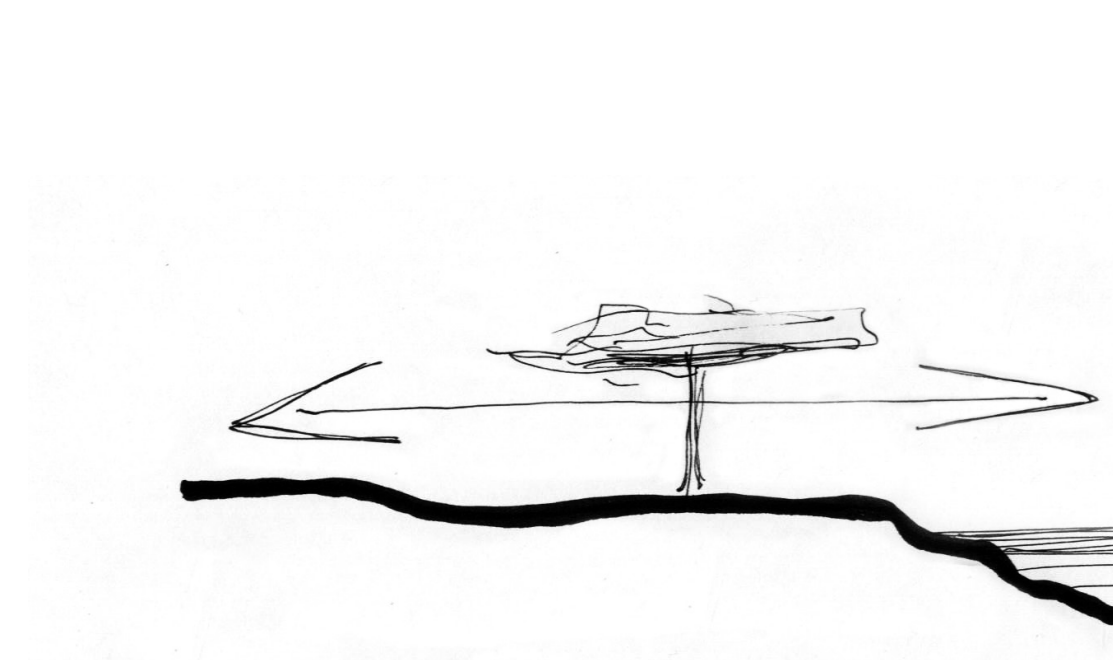
Visuellt möte mellan skog och hav där besökaren kan ta del av den andra sidan med vyer genom byggnadskroppen.

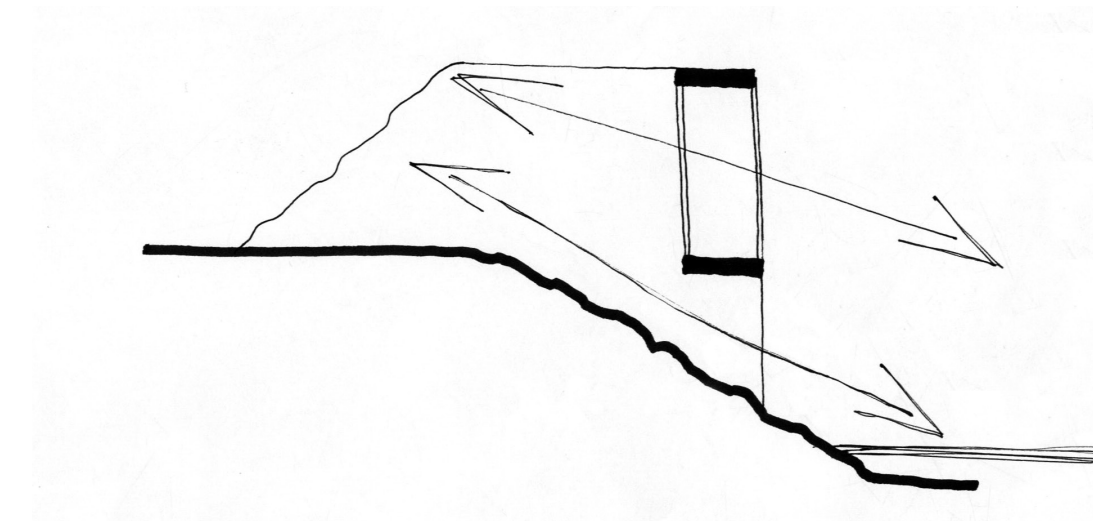
En sorts passage där besökare kan röra sig interiört mellan sekvenserna i byggnaden och exteriört mellan de olika naturliga miljöerna.

En del slitsar i landskapet utgörs av trappor mellan skog och hav. Vyn åt de olika hållen blir intressant då man får en glimt av den kontrasterande miljön.

Vid djuphavsbaden och de öppna delarna av skogen är vyer och rörelsemöjligheterna fria över landskapet. Detta skapar en kontrast mot de annars planerade situationerna.

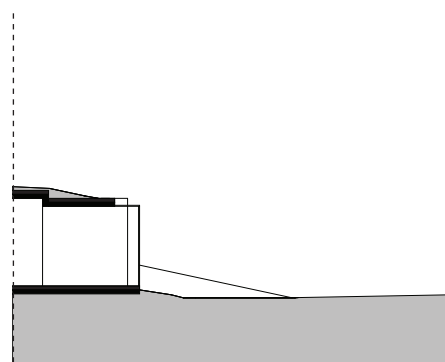
Här har både besökaren som rör sig exteriört och interiört helt fri sikt mot land och mot havet. Men rörelsefriheten är begränsad.

MÖTEN

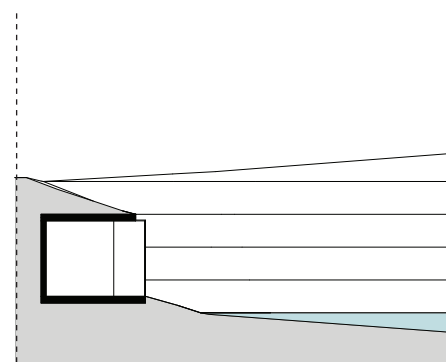
KONCEPT KRING MÖTEN MOT SKOGEN

Olika rumsligheter i byggnaden skapar olika känslor. Dimensionerna, kopplingarna och vyerna skapar en variation som bidrar till den fysiska och visuella promenad som jag vill skapa för besökaren. Rummet har skapats beroende av vilka aktiviteter det aktuella

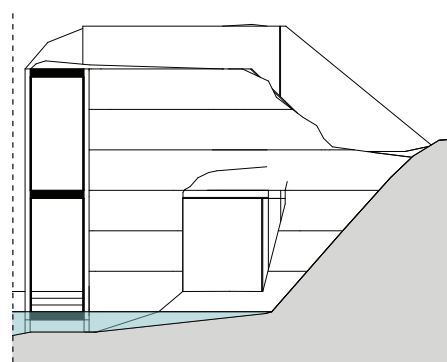
rummet innehåller och vilka möten som önskas. Även den exteriöra upplevelsen av byggnaderna från skogen blir spännande och småskalig då man endast uppfattar små öppningar som inte vittnar om storleken av byggnaden.

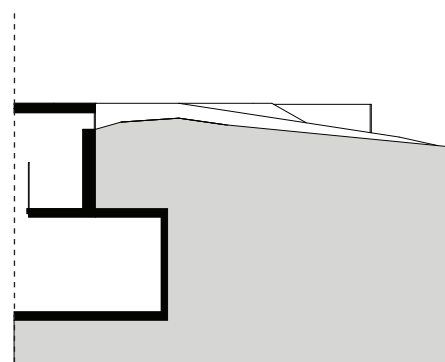
Privata läsrum har utformats efter känslan av att sitta i en slags gömma i skogen. Entrén till dessa rum är placerade under jord och vyn ut är mot en skogsglänta.

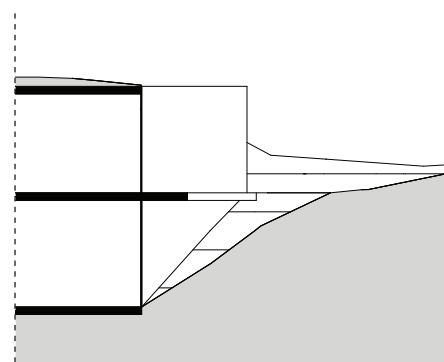
Ett annat slags privat läsrum hänger ut över vattnet i en stenig sluttning. Även till dessa rum är entréerna placerade under jord.

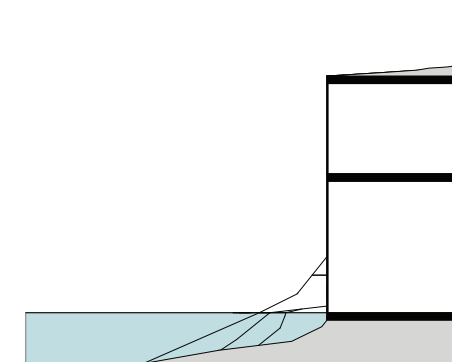
Uppdelningarna i byggnaderna är ihopkopplade genom olika passager. Passagen mellan större lässalar och huvuddelen av biblioteket går i två plan och har vyer över vatten, steniga branter och mot skogen.

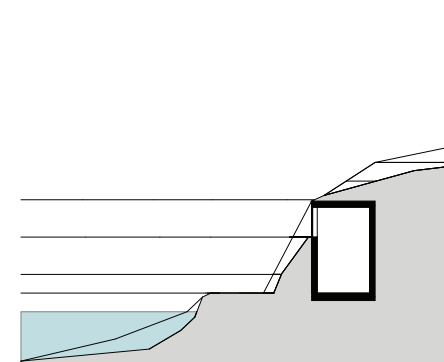
I utställningshallen möts besökaren av en smal vy mot skogen och trädkronorna. Då utställningshallen öppnar upp sig mot havet i andra riktningen blir kontrasten stor.

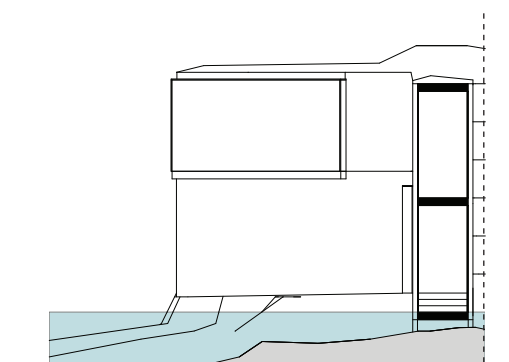
Entrén till bibliotekets reception är ansluten med skogen via en passage över en brant. I planet under fungerar öppningen som ett ljusinsläpp. De olika entréerna varierar efter landskapets utformning och ansluter till plan ett och två.

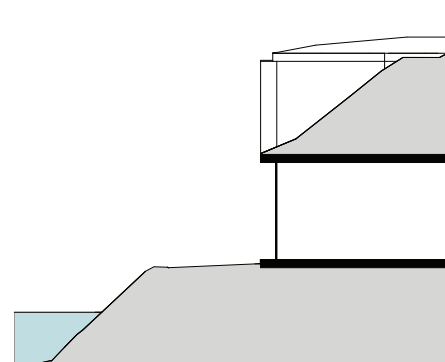
I de stora lässalarna möts besökaren av havet. Närheten till vattnet är påtaglig då besökaren befinner sig direkt ovanför vattenytan i plan ett. Här kan vågor kan slå upp mot rutorna under blåsigare väder.

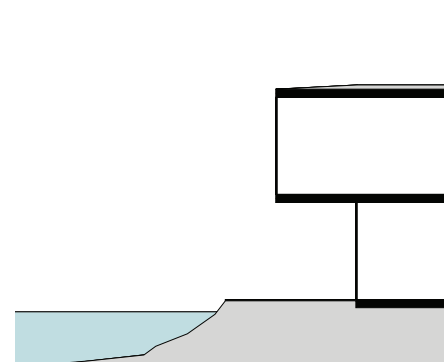
Vissa passager mellan huvudbyggnaderna är näst intill stängda mot naturen. Här passerar besökaren under jord med en smal vy ut mot havet. Detta skapar ett fokus mot naturen och kontrasterar mot de stora lokalerna.

Vissa passager är kopplade mot både skog och hav. Här rör sig besökaren i höjd med vattennivån i plan ett och med vy över havet och skogen i plan två. Dessa passager är helglasade och skapar helt fria vyer till skillnad från huvudbyggnaderna i anslutning.

Även restaurangen har privata rum för slutna sällskap. Dessa rum är placerade i en riktning bort från resterande byggnader för mindre insyn. Rummen har fri sikt mot solnegången över havet och skiljs bara från detta av en smal stig för förbipasserande besökare.

Både restaurangens sociala rum och bibliotekets utställningshall är kopplade till terrasser. Här är kopplingen till vattnet givetvis direkt och fungerar som en del av promenaden längs havet.

MÖTEN

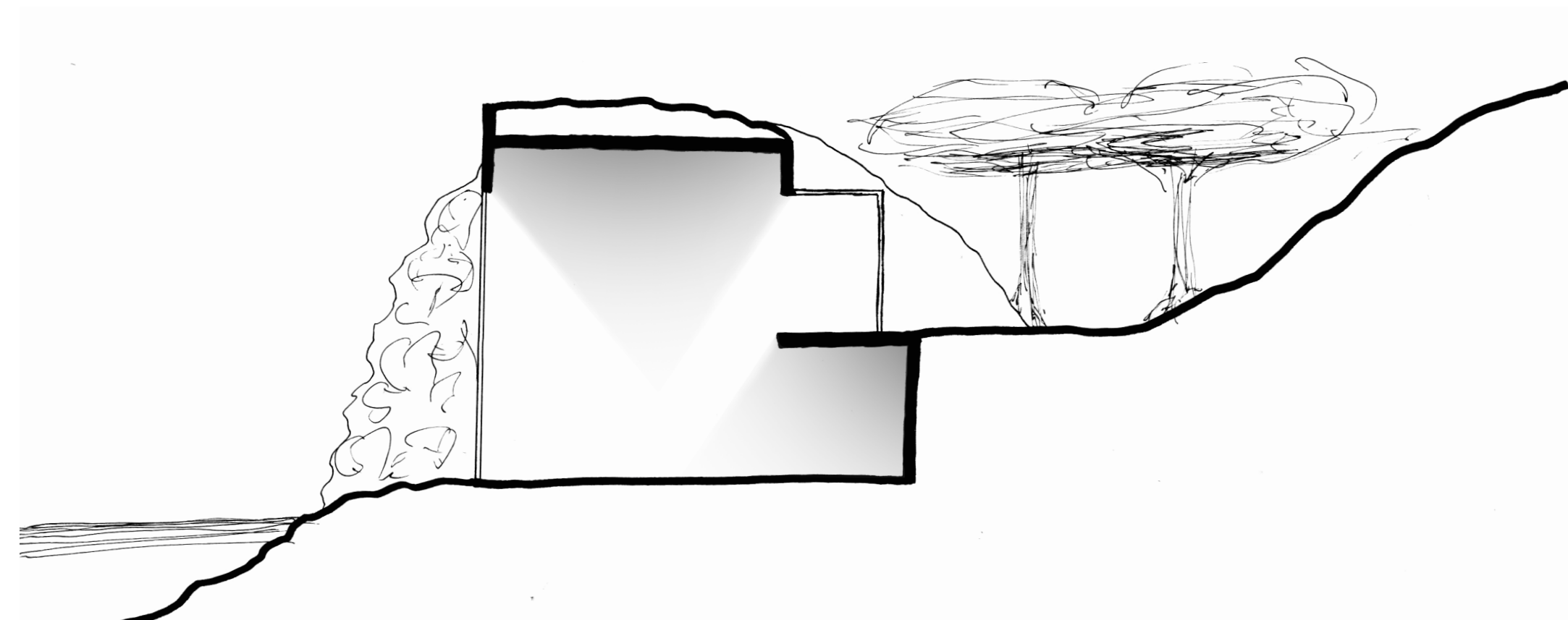
KONCEPT KRING MÖTEN MOT HAVET

Mot havet riktas större rumsligheter såsom allmänna lässalar, utställningshallen och restaurangsalarna. Här är dimensionerna stora och därmed kopplingarna mot naturen utanför. Dessa rum är mer sociala

och möten kan skapas både interiört och exteriört. Besökaren kan promenera längs havet i trygghet bakom ett glas eller utanför längs med vågbrytaren.

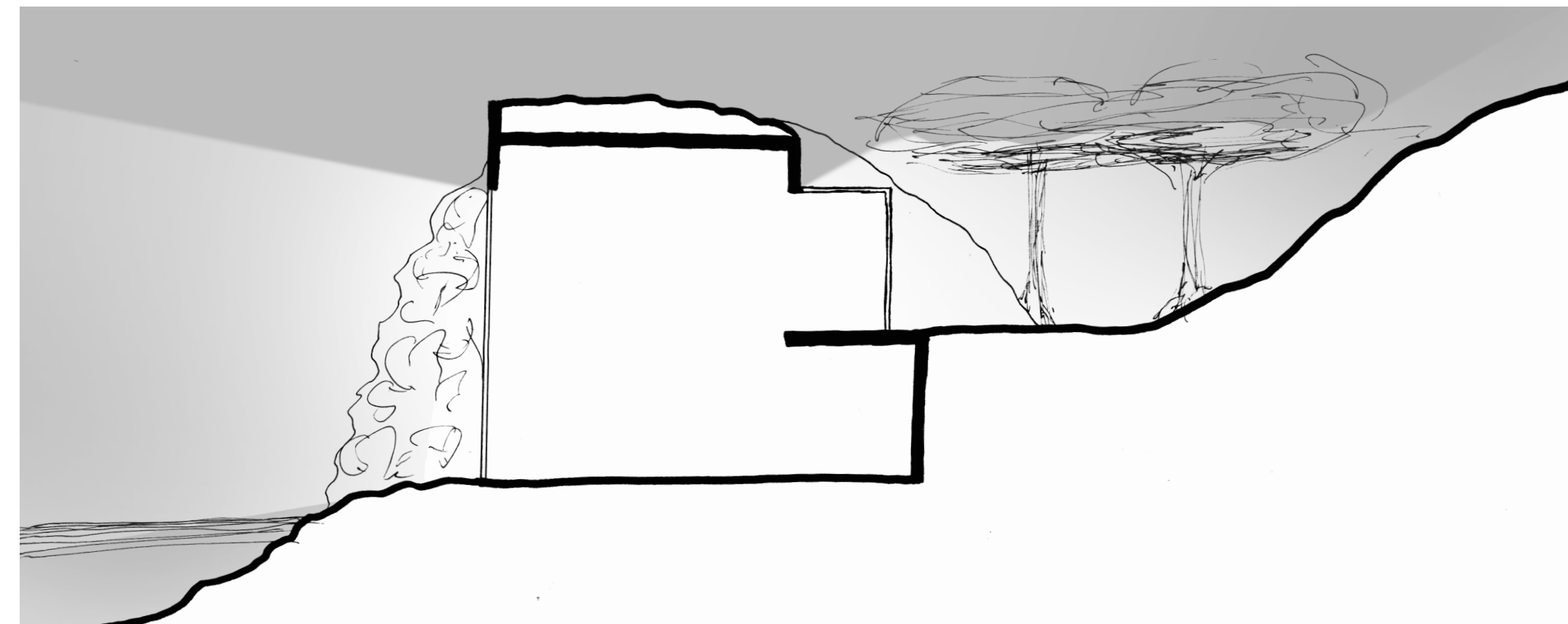

LJUS - DAG

Under dagen fylls rummen av ljus från havssidan och mindre ljus från skogssidan som silas genom trädkronorna.

LJUS - NATT

Under natten lyser de stora öppningarna i byggnaden upp havet som en fyr. Medan de mindre kopplingarna mot skogssidan blir som ljusglimtar som lyser upp trädkronorna.

MATERIALVAL

Formgivningen av byggnationerna skapar en diffus gräns mellan de två miljöerna, som på vissa ställen möts och på andra skiljs. Genom att omsorgfullt välja material kan denna diffusa gräns fortsätta in i byggnaden och bli en del av de olika upplevelsena som miljöerna ger. På så sätt skapas inte en flytande upplevelse enbart av siktlinjer och passager utan även av material som blir en del av denna sömlösa gräns.

Jag har valt att ha miljön och den befinliga bebyggelsen i åtanke när jag valt material till byggnaderna. Många av byggnationerna i den äldre stadskärnan fylls av klara färger men en återkommande ton är grågul. Starka färger, tror jag, hade tagit fokus från upplevelsen av den omkringliggande naturen i mitt projekt. Därför har jag valt att använda nedtonade material och färger som återfinns i miljön och som låter naturen ta fokus. Genom att använda hårdare material kan en koppling till havet skapas. Glas, betong och sten påminner besökaren om den karga miljön mot havet.

Ett material som tidigare använts vid nybyggnation i liknande sammanhang i närmiljön är portugisisk

sandsten. Detta just för att tonen påminner om den grågula ton som återfinns i den byggda miljön. Detta är även en kulört som går väl ihop med den steniga miljön mot havet och som jag därför använt som material kring vissa detaljer. Snitten som gjorts genom landskapet kantas av skivor av kalksten som skiljer naturen från öppningarna. Dessutom utgör kalksten många av golven i byggnaderna.

En del av formspråket i exteriören och interiören är inspirerat av naturen utanför. Ett kantigare formspråk och hårda möten mellan material visar på den karga miljön utanför.

Som kontrasterande mot denna miljö skapas även motsatsen. Genom att använda träpanel som en del av fasadmaterial och på de interiöra väggarna, fångas en mjuk känsla upp som återfinns på skogssidan av byggnaden. Då träpanelen återfinns både exteriört och interiört i byggnaderna förstärks känslan av att gränserna kring miljöerna och rummen är suddiga. Till skillnad från den annars kantiga känsla som de hårda materialen ger formar sig träpanelerna mjukt kring rummen. Rundade hörn ger en varm och välkomnande upplevelse hos besökaren som guidas vidare genom olika upplevelser.

Konceptuella foton på materialval och formspråk.

- Figur 46: L'herbe sèche jaune (Bakusov 2018)
- Figur 47: Eget foto (2018)
- Figur 48: Stentextur (2018)
- Figur 49: Träpanel (Stil Acoustics 2018)
- Figur 50: House Olmen (Vercruyse 2015)

KONCEPTUELL VY ÖVER CAP-DU-MENTON

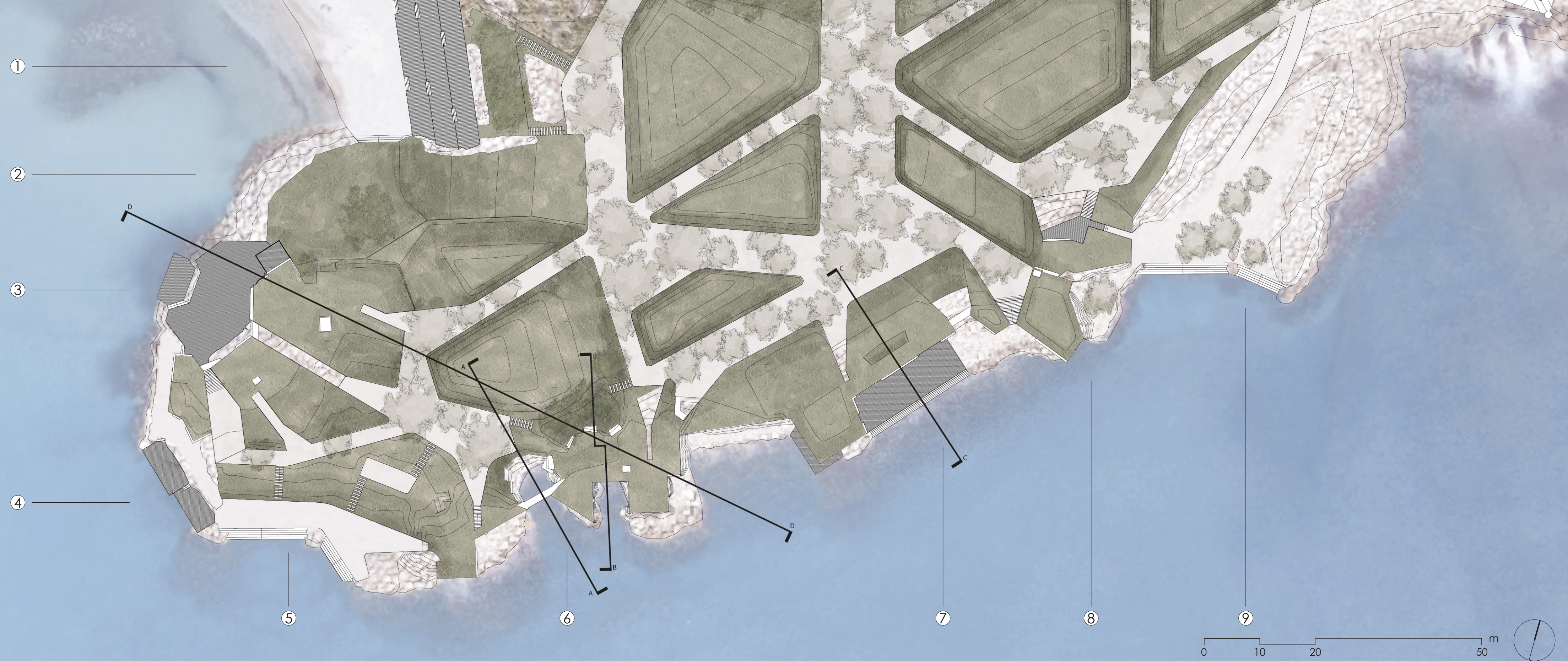
En stor del av konceptet i projektet är att urbaniteten som besökaren upplever i staden successivt övergår till en upplevelse av att vistas i naturen. Detta sker på ett sömlöst sätt då stadsmiljön övergår till urban parkmiljö som i sin tur går mot en mer naturtrogen park ute på udden. Byggnaderna saknar fri insyn från land medan fasaderna mot havet öppnar upp sig mot utsikten. Uddens landskap delas av passager som kopplar byggnaderna till närmiljön.

TAKPLAN

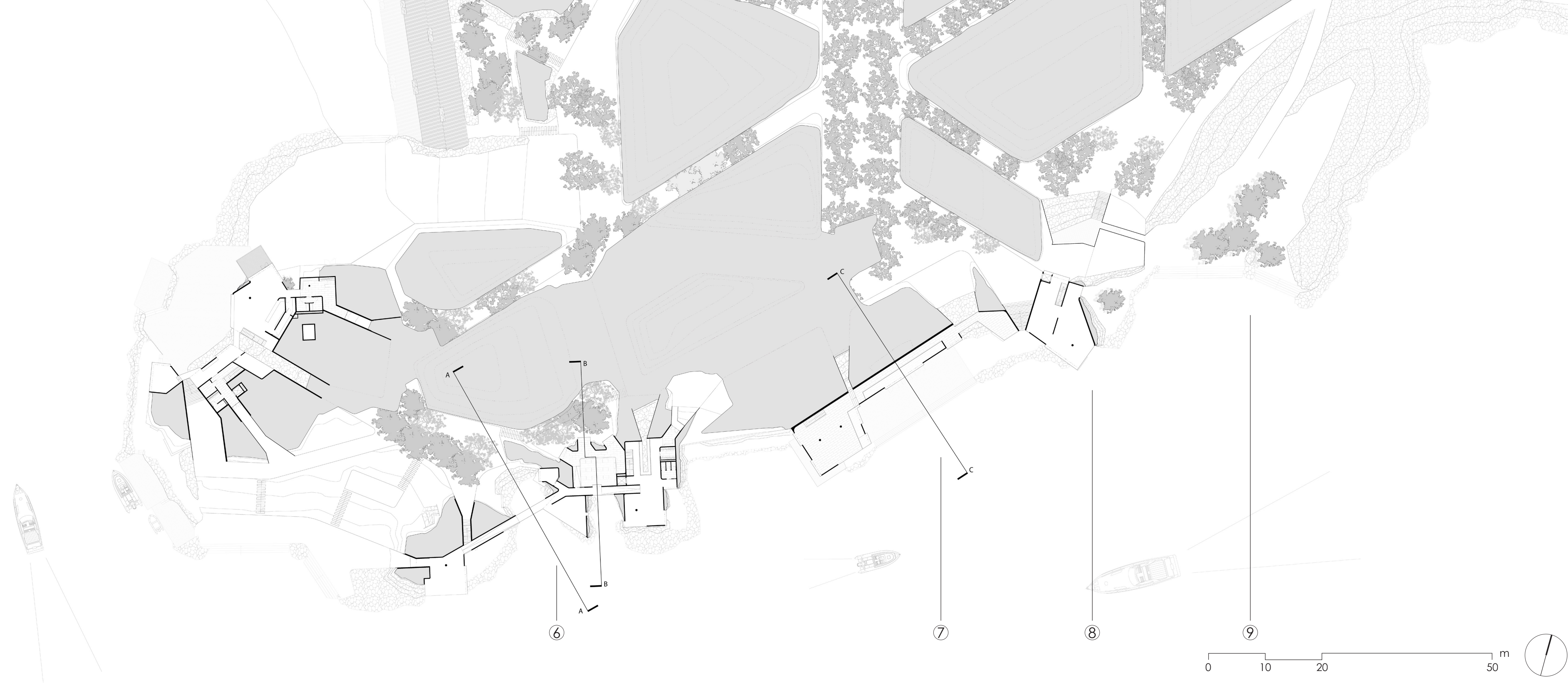
- 1 STRANDEN FOSSAN
- 2 PARK
- 3 RESTAURANG
- 4 ANGÖRINGSPLATS
- 5 UTSIKTSPLATS / DJUPHAVSBAD
- 6 BIBLIOTEK
- 7 UTSTÄLLNINGSHALL
- 8 BIBLIOTEK
- 9 UTSIKTSPLATS / DJUPHAVSBAD

PLAN 2

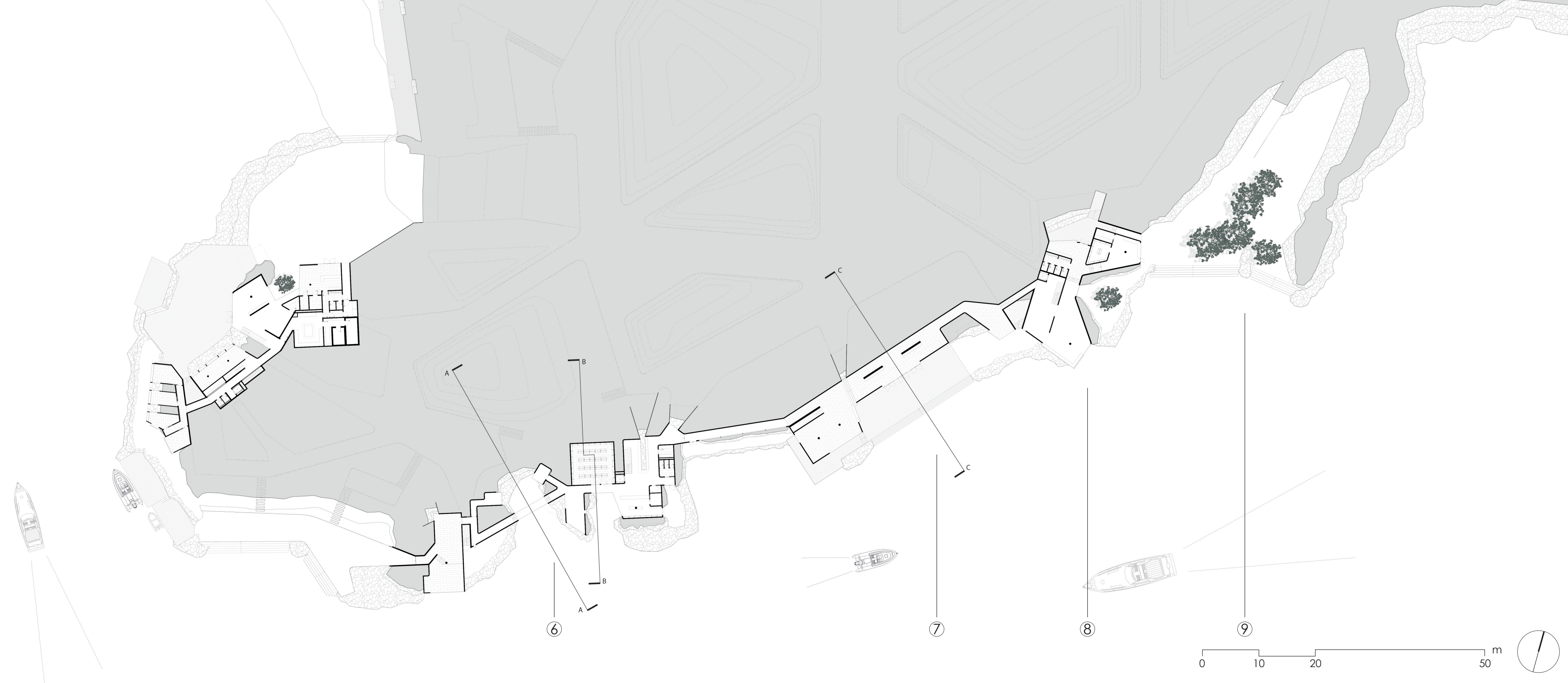
- 1 STRANDEN FOSSAN
- 2 PARK
- 3 RESTAURANG
- 4 ANGÖRINGSPLATS
- 5 UTSIKTSPLATS / DJUPHAVSBAD
- 6 BIBLIOTEK
- 7 UTSTÄLLNINGSHALL
- 8 BIBLIOTEK
- 9 UTSIKTSPLATS / DJUPHAVSBAD

PLAN 1

- 1 STRANDEN FOSSAN
- 2 PARK
- 3 RESTAURANG
- 4 ANGÖRINGSPLATS
- 5 UTSIKTSPLATS / DJUPHAVSBAD
- 6 BIBLIOTEK
- 7 UTSTÄLLNINGSHALL
- 8 BIBLIOTEK
- 9 UTSIKTSPLATS / DJUPHAVSBAD

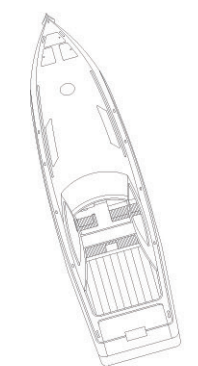

PLAN 1 - RESTAURANG

- 1 KOPPLING MOT STRAND
Restaurangen har en öppen vy mot stranden och parken ovanför.
- 2 CAFÉ
Ett mindre café som främst riktas mot strandgäster under dagtid.
- 3 RESTAURANGKÖK
Storkök med personalavdelning. Används även av caféet.
- 4 RESTAURANG - SOCIAL DEL
Nedre delen av restaurangen som även kopplas till övre delen och terrassen.
- 5 TERRASS
Terrass med åtkomst från stranden, yttre udden, parken via trappa genom landskapet och restaurangen.
- 6 RESTAURANG - STÖRRE PRIVAT DEL
Ett privat rum för större sällskap.
- 7 PASSAGE
Passage upp till park via trappa.
- 8 RESTAURANG - MINDRE PRIVATA DELAR
Ett antal privata rum för mindre sällskap.
- 9 ANGÖRINGSPLATS FÖR SJÖTRAFIK
Bryggor som ger, en för platsen, unik möjlighet att stanna till för båtar.
- 10 KOPPLING MOT DJUPHAVSBAD
Restaurangen har en öppen koppling mot djuphavsbadet, biblioteket och parken via en mindre passage.

01 5 10 20 50 m

PLAN 2 - RESTAURANG

- 1 ENTRÉ
En av entréerna som leder mot parken.
- 2 BALKONG
Restaurangen har en större balkong som alternativ för servering.
- 3 RESTAURANG - STÖRRE SOCIAL DEL
Övre delen av restaurangen som även kopplas till nedre delen.
- 4 BAR
En enkel bar som är kopplad till restaurangens större ytor.
- 5 RESTAURANG - STÖRRE PRIVAT DEL
Ett privat rum för större sällskap.
- 6 ENTRÉ
En av entréerna som leder mot parken, djuphavsbadet och biblioteket. Här finns en koppling till det nedre planet.
- 7 RESTAURANG - STÖRRE PRIVAT DEL
Ett privat rum för större sällskap.

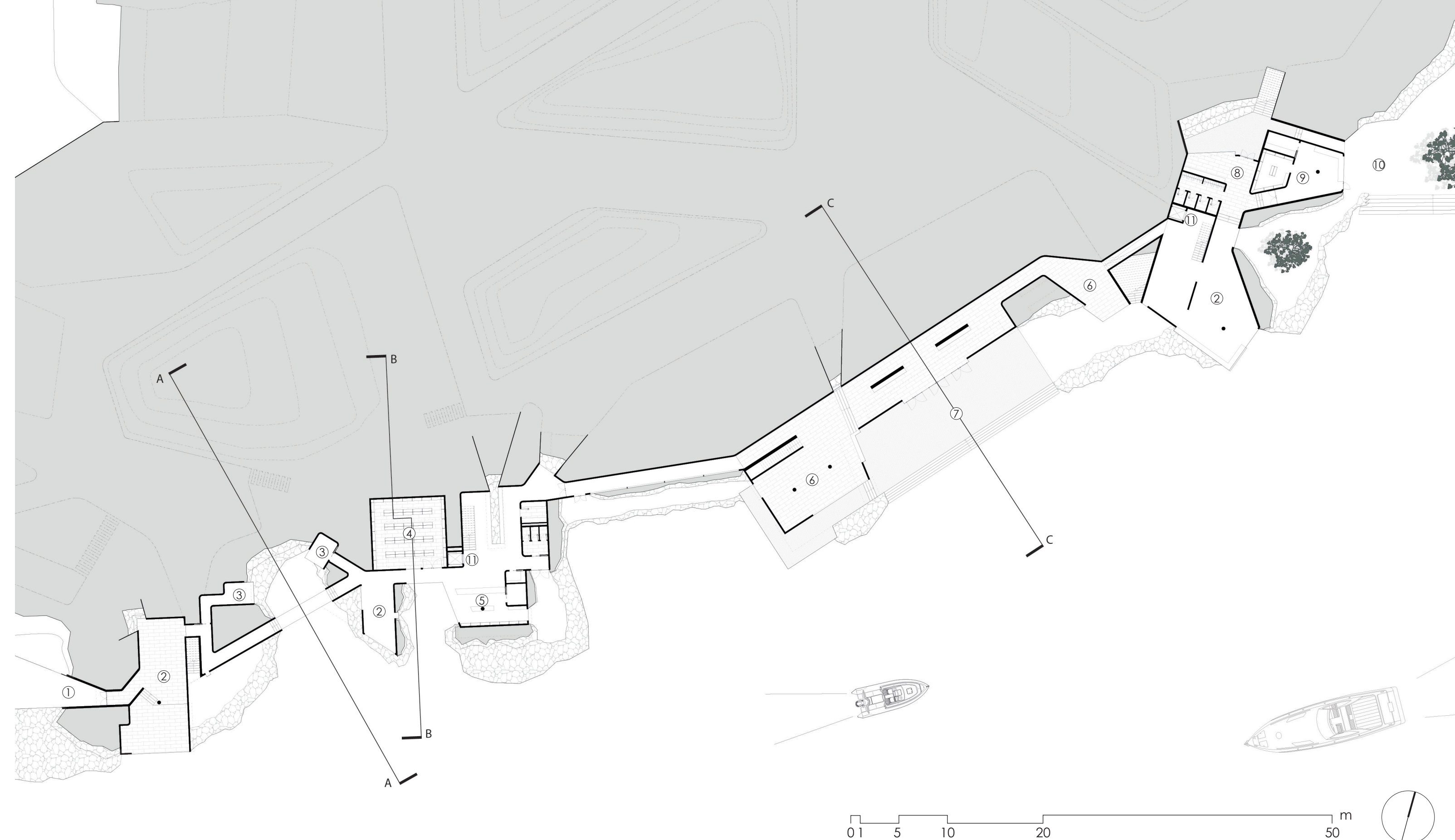
01 5 10 20 50 m

PLAN 1 - BIBLIOTEK

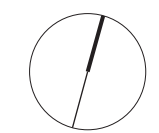
- 1 ENTRÉ
Bibliotekets koppling mot djuphavsbadet vid uddens spets och restaurangen.
- 2 LÄSRUM - SOCIALT
En av bibliotekets sekvenser. Nära koppling till havet.
- 3 LÄSRUM - PRIVAT
Antal läsrum för enskilda besökare eller mindre sällskap.
- 4 BOKARKIV
Bibliotekets förråd av böcker. Rumslig koppling till plan två.
- 5 RECEPTION
Bemannad reception för utlåning av böcker och bokningar av lokaler.
- 6 UTSTÄLLNINGSHALL
Större lokal med koppling till terrass. Fyller även funktion som lokal för större event.
- 7 TERRASS
Större terrass med koppling till havet. Kopplas via ett exteriört stråk till receptionen och direkt till parken via en trappa.
- 8 ENTRÉ
Bibliotekets koppling mot nordöstra delen av parken och det östra djuphavsbadet.
- 9 MINDRE BIBLIOTEK
Bibliotekets koppling till det västra djuphavsbadet. Besökare från parken och djuphavsbadet kan låna böcker via en öppning i fasaden. En idag befintlig funktion som utvecklats i förslaget.
- 10 KOPPLING TILL DJUPHAVSBAD
Djuphavsbad med kontakt till biblioteket via lucka i fasaden eller passage till entrén samt till parken via stig.
- 11 KOPPLING TILL TAK
Besökaren har möjlighet att via hiss ha åtkomst till taklanskapet.

PLAN 2 - BIBLIOTEK

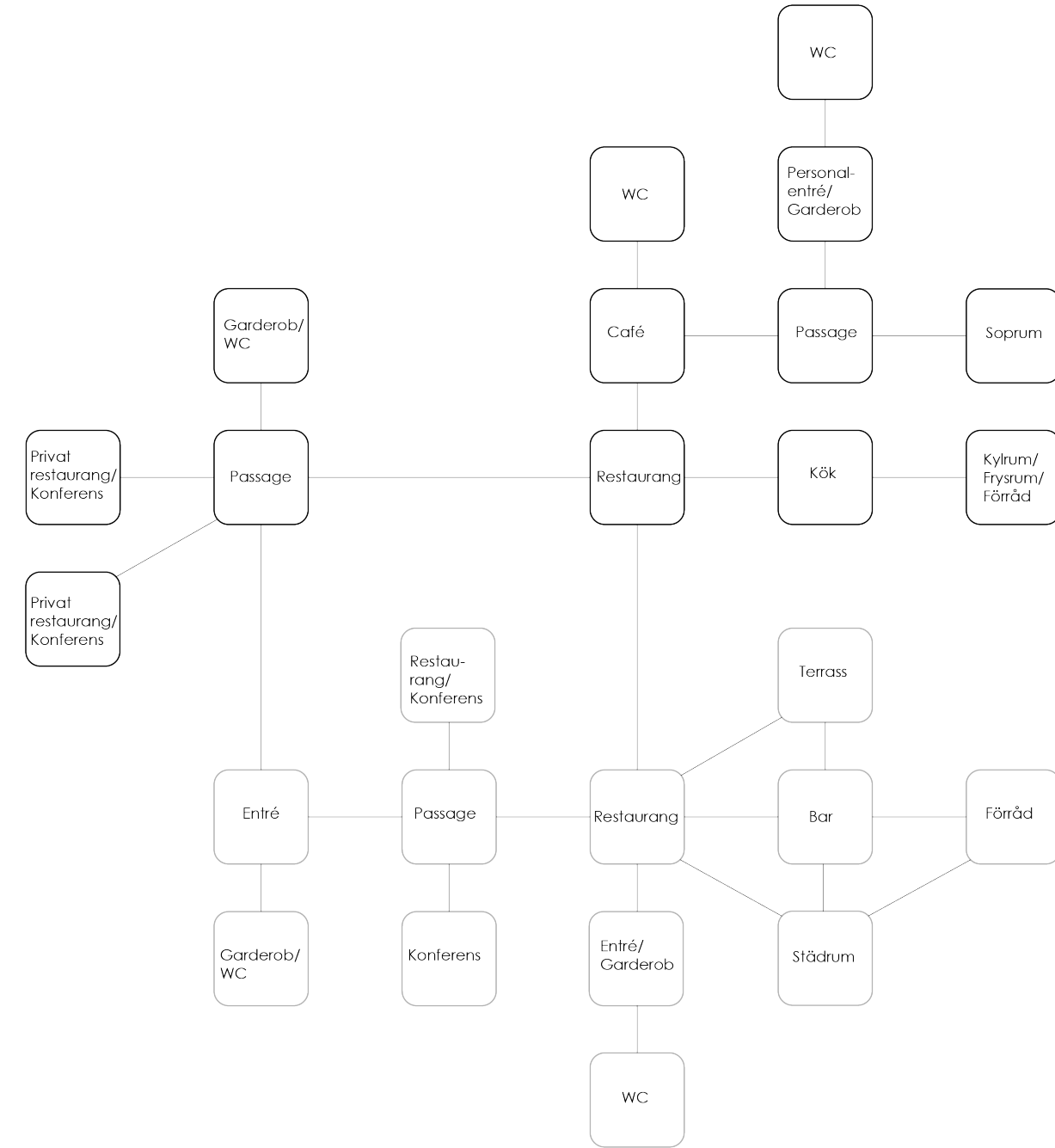
- 1 LÄSRUM - SOCIALT
Antal läsrum för sociala möten.
- 2 LÄSRUM - PRIVAT
Antal läsrum för enskilda besökare eller mindre sällskap.
- 3 ENTRÉ
En av bibliotekets tre entréer. Till skillnad från de andra entréerna ansluter byggnaden till landskapet i plan två. Kopplar till receptionen i bottenplan.
- 4 UTSTÄLLNINGSHALL
Större lokal med koppling via öppen rumslighet och trappa till utställningslokal i bottenplan. Fyller även funktion som lokal för större event.
- 5 KOPPLING TILL TAK
Besökaren har möjlighet att via hiss ha åtkomst till taklandskapet.

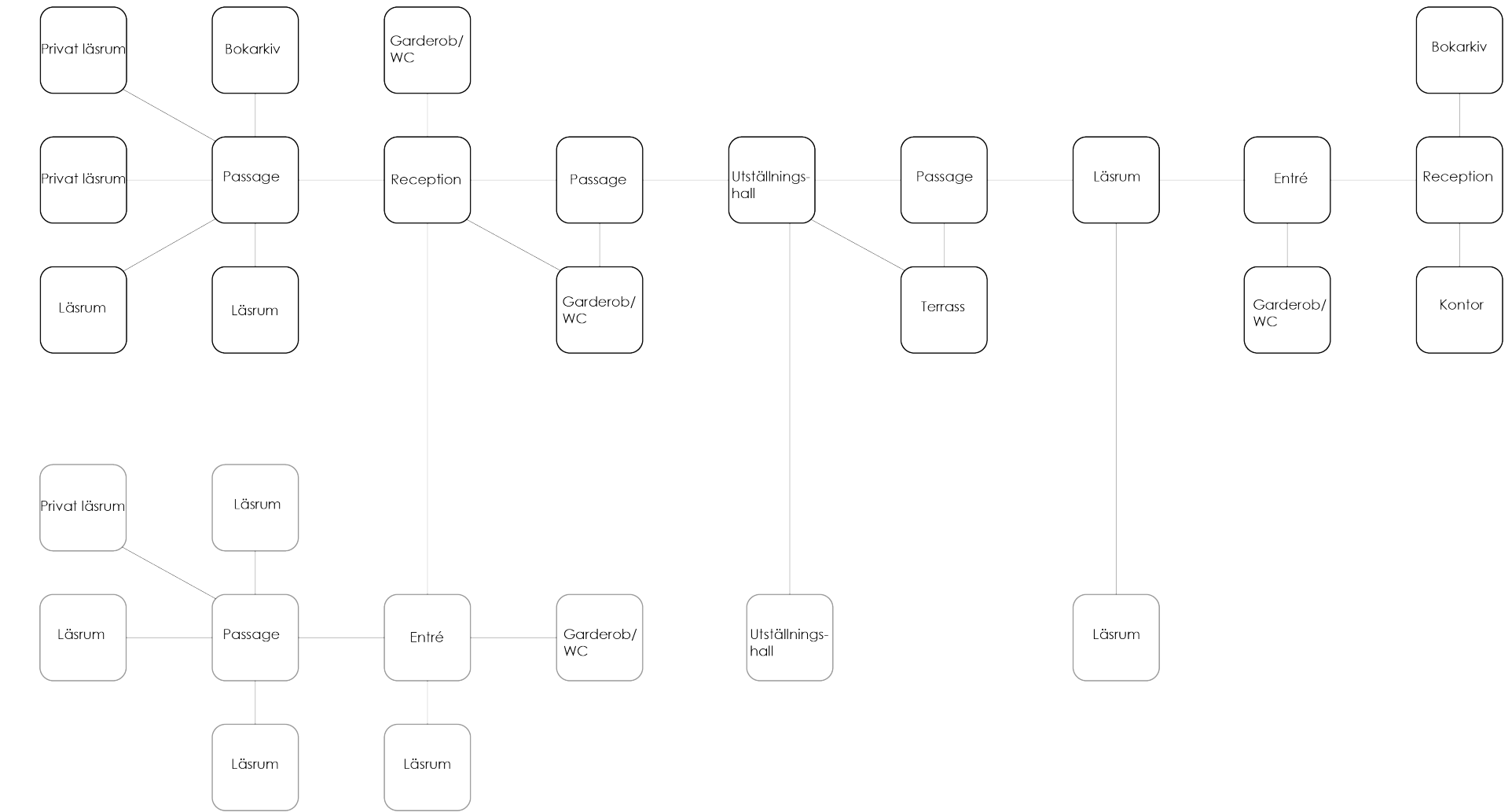
PROGRAM - RESTAURANG

Plan 1
Plan 2

PROGRAM - BIBLIOTEK

Plan 1
Plan 2

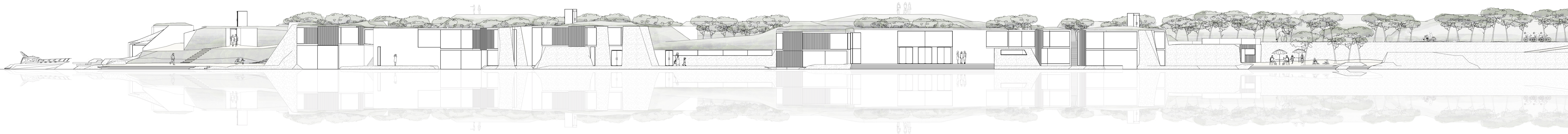
FASAD - RESTAURANG

I vyn visas restaurangens egentligen enda fasad då byggnaden riktas ut mot vattnet. Restaurangens siluett skapar tillsammans med träden och kullarna ett horisontellt uttryck sett från havet. Eftersom restaurangen är skyddad av uddens spets är inte vågorna lika aggressiva här och terrassen kan användas under flera väderförhållanden.

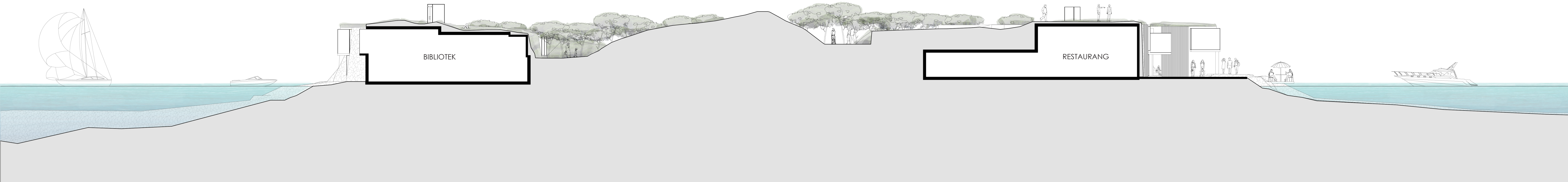
FASAD - BIBLIOTEK

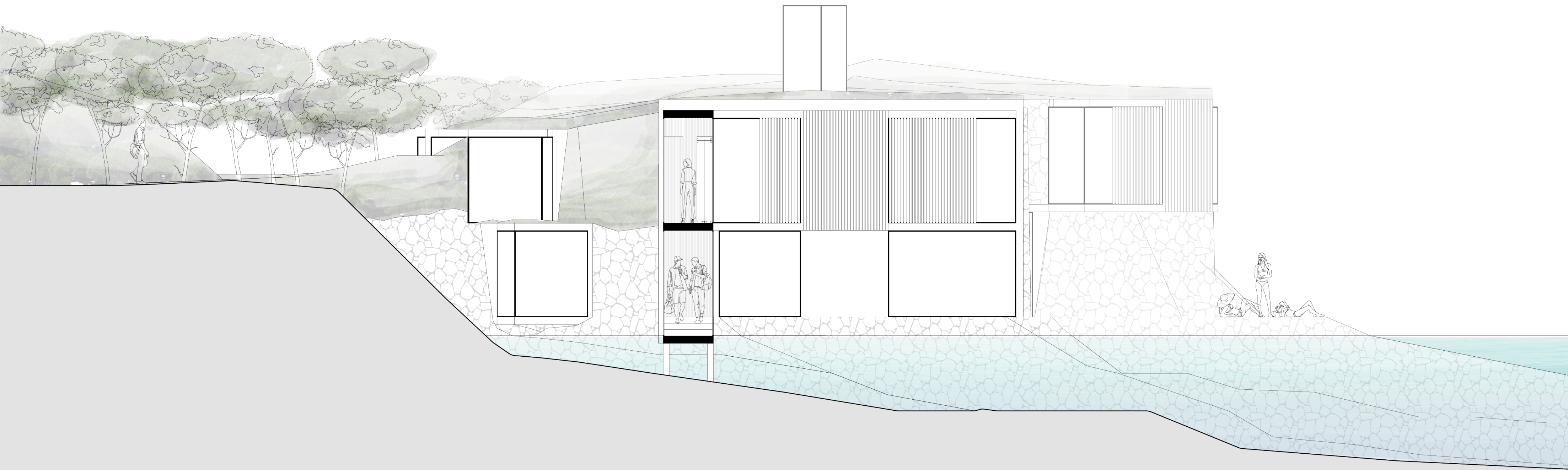
I vyn visas bibliotekets fasad ut mot havet. Även denna fasad skapar en lång horisontalitet. Byggnaderna håller en låg profil som kullarna och träderna förhåller sig till i bakgrunden. Från havet kan man se de olika sekvenserna som utgör biblioteket. Byggnaden kan från detta håll framstå som stor men rumsligheterna är grunda och många delar är endast smala passager.

LÄNGDSEKTION - LANDSKAP

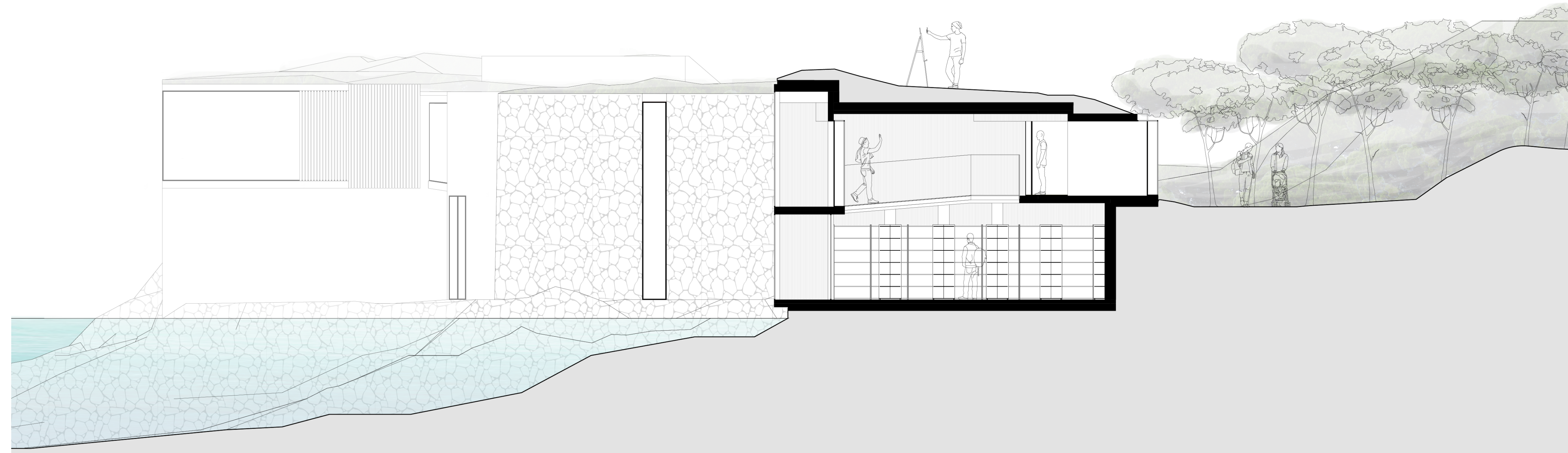
SEKTION A - A

Sektionen visar en passage i plan ett och två mellan bibliotekets första sekvens och resterande av byggnaden. Här tillåts havet ta del av andra sidan av byggnaden och skapar en unik miljö bland de mindre lässalarna. I plan ett rör sig besökaren i nivå med havet och på andra plan med utsikt både mot skogen och havet.

SEKTION B - B

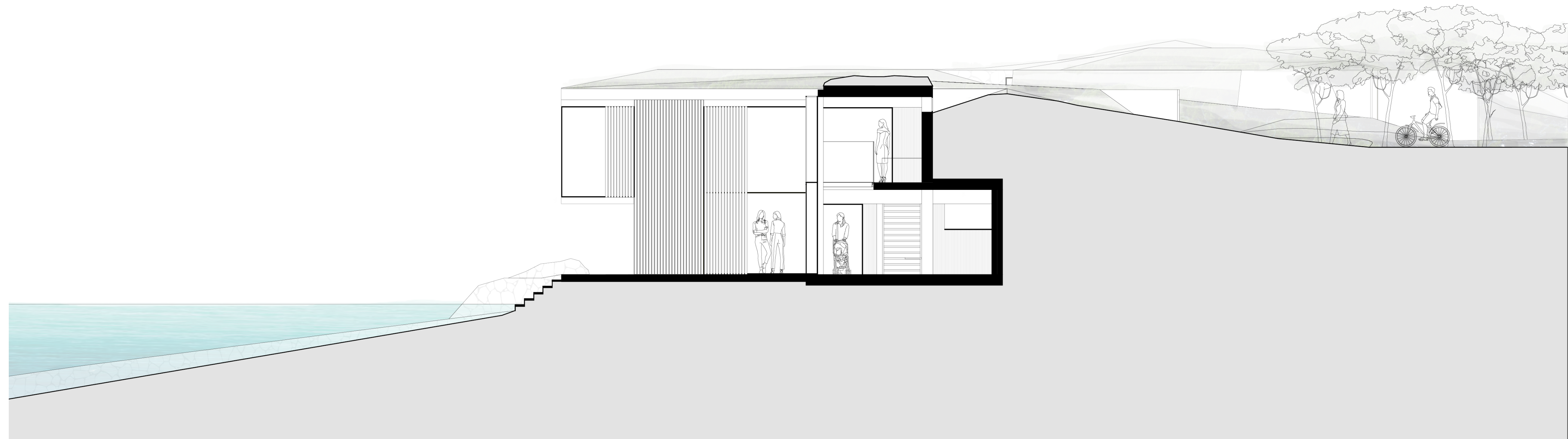
Sektionen skär genom en passage i plan ett och två mellan två sekvenser i biblioteket. I plan ett tar bokarkivet plats som får ett ljusflöde både från passagen och från de mindre läsavdelningarna i plan två. Läsavdelningarna utgörs av mindre rumsligheter ut mot skogen och skapar känslan av att man sitter i en glänta bland träden.

SEKTION C - C

Sektionen skär genom utställningshallen i anslutning till biblioteket. Snittet är taget genom en smalare passagen som fungerar som lokal för utställningar och koppling till bibliotekets mindre del. Rummet har direkt koppling till en stor terrass ut mot havet. Ljusinsläppet är generöst från havet. Från skogssidan tillåts ljus genom en smalare öppning i plan två.

VISUALISERING - EXTERIÖR PARK

Vyn visar några av bibliotekets mindre läsrum som riktas ut mot parken och branten mot havet. Känslan som jag har velat uppnå hos besökaren är att kunna sitta i en skyddad interiör miljö, fast med upplevelsen av att kunna läsa och mötas under de stora trädkronorna. Trots att besökaren befinner sig inomhus kan upplevda möten skapas mellan besökaren i biblioteket och förbipasserande. Några mindre läsrum är även riktade mot havet. Här kan besökaren sitta tryggt bakom ett glas i en privat miljö men ändå ta del av storheten utanför. Även här kan visuella möten skapas mellan de olika passagerna i byggnaden och läsrummen utan att direkt kontakt uppstår.

VISUALISERING - INTERIÖR

I denna vy visas den interiöra sidan av läsrummen. Detta rum är öppet till bokarkivet i plan ett och möter i plan två parken genom mindre visuella öppningar. Dessa öppningar påminner om skalan av parken utanför och höjden förhåller sig till det exteriöra taket i form av trädkronor. För att ta in känslan av naturen utanför och skapa en fin övergång har material- och formval gjorts. Väggarna är klädda i träpanel som formar sig mjukt kring rummet såsom trädstammarna i parken utanför.

VISUALISERING - EXTERIÖR HAV

Vyn visar de större lässalarna som vetter mot havet och passagen som kopplar samman några av lässalarna. Mot havet är vyerna mer generösa och besökaren har direkta möten både till de hårda stenbranterna och vattnet. Känslan som jag har velat uppnå skiljer sig från den intima och trygga känslan mot parken. Trots att besökaren är trygg bakom fasaden så är upplevelsen av exteriören direkt påtaglig. Liksom havet varierar från tid till tid så varierar även besökarens vistelse som påverkas av väder och säsong. De stora öppna vyerna skapar möjliga visuella kontakter mellan de olika rummen även utan direkta fysiska passager.

Visionen i projektet var att skapa en fungerande plats i staden Menton av den stadsdel som jag upplevde inte fyllde sin potential i staden. Stadsdelen och udden som trots sin centrala plats med starka kopplingar till närområdet stod ofta tom. Detta inspirerade mig till att ta fram ett förslag som skulle skapa en folkrik plats och ett bidrag till Mentons stadsbild.

En stort utmaning i projektet var att ta fram ett förslag som inte störde den befintliga miljön i staden. Jag ville ta fram ett sätt att ta mig an platsen utan att skapa ett störande moment som skulle ändra stadsbilden. Menton är känt för sina trädgårdar och jag valde därför att genom landskap och grönska bidra till stadsdelen. Även platsens uppenbara närhet till fantastisk natur i form av hav och växtlighet inspirerade mig att undersöka hur platsen kunde utvecklas till en naturupplevelse. Jag besökte naturliga uddar i närmiljön och analyserade vilka kvalitéer som bidrar till naturupplevelsen på dessa. Därefter anpassade jag dessa till en mer urban miljö och lade på det sättet grunden för formgivning av mitt förslag.

Under processen har jag arbetat med olika teorier kring hur människan på olika sätt kan uppleva naturen och hur denna upplevelse kan förstärkas genom arkitektur. Med dessa teorier har jag skapat

ett koncept som på olika sätt förhåller sig till en mer intim miljö mot parken och en mer öppen miljö mot havet. Detta sökande efter en balans mellan de olika miljöerna har intresserat mig under hela projektet. Att skapa en uppenbart artificiell miljö som ändå fångar många av de kvalitéer som man hittar i helt naturliga miljöer har varit en utmaning. Även att kombinera dessa teorier till rena funktioner har varit en utmaning men något som har fört projektet framåt och, enligt mig, skapat ett djup i projektet.

Till en början var jag inte säker på hur jag skulle angripa platsen och på vilka sätt jag skulle få den att bli en sammanhängande del av staden. Men under vägen hittade jag inspiration som ledde till olika tillvägagångssätt. Jag har tagit fram ett förslag som jag känner svarar på den problematik jag ser på platsen idag och de frågeställningar jag har arbetat med. Förslaget tar sig an platsen utan att inkräkta på den äldre befintliga bebyggelsen. Det skapar en grönare och mer naturtrogen upplevelse som dessutom med sina funktioner bidrar till fler besökare.

Jag hoppas att projektet i framtiden kan inspirera andra som arbetar med att skapa naturtrogna upplevelser i artificiella miljöer.

Bildkällor

Figur 1-5: Mentons stadsarkiv. (2017). *Historiska foton med vyer av Menton* [fotografi]. [2018-10-05]

Figur 6: Mentons stad. (2017). *Foto från "Festival de musique de Menton"* [fotografi]. <https://www.menton-infos.fr/68e-festival-de-musique-de-menton-cest-parti/> [2018-11-05]

Figur 7: Lemire, M. (2015). *Vy över Menton* [fotografi]. <https://www.mixtemagazine.ca/?s=menton> [2019-02-05]

Figur 8-13: Mentons stadsarkiv. (2018). *Målning och foton över udden* [fotografi]. [2018-10-11]

Figur 14-25: Mentons stadsarkiv. (2018). *Foton från byggprocessen av udden* [fotografi]. [2018-10-11]

Figur 26-29: Mentons stadsarkiv. (2018). *Ritningar av udden i olika utvecklingsstadier*. [2018-10-11]

Figur 30: Realtor hemsida. (2018). *Foto över allé i Lompoc, Kalifornien* [fotografi]. https://www.realtor.com/realstateandhomes-detail/335-S-H-St_Lompoc_CA_93436_M17855-31254#photo0 [2019-01-05]

Figur 31: Mentons stadsarkiv. (2018). *Ritning av ogenomfört förslag*. [2018-10-11]

Figur 32-35: Mentons stadsarkiv. (1978). *Konceptuella ritningar med förslag*. [2018-10-11]

Figur 36: Nef, A. (2014). *Pines in Rome* [fotografi]. <http://ciaoroma.blogspot.com/2014/08/the-pines-of-rome.html> [2019-01-11]

Figur 37: Langarn. (2014). *Pinjetråd* [fotografi]. <https://www.flickr.com/photos/87776537@N02/15218077712> [2019-01-11]

Figur 38: University of Florida. (2015). *Italian Stone Pine Needles* [fotografi]. <https://hort.ifas.ufl.edu/woody/Pages/pinpin/pinpin3.shtml> [2019-01-11]

Figur 39: Koenigsfeld, L. (2018). *Pinjetråd* [fotografi]. <https://www.pinterest.se/pin/144326363030597273/?autologin=true> [2018-12-11]

Figur 40: Creative woodies. (2018). *Vågor* [fotografi]. <https://www.pinterest.se/pin/763078730584977694/?ip=true> [2018-10-11]

Figur 43: Pandey, S. (2014). *Vågor 2* [fotografi]. <https://theephemeralmelancholy.wordpress.com/about-me/> [2018-10-11]

Figur 44: Bannatyne, M. (2018). *Vågor 3* [fotografi]. <https://br.pinterest.com/pin/766808274032606852/?ip=true> [2018-10-11]

Figur 45: Darnell, C. (2010). *A hill covered in big rocks* [fotografi]. <https://www.smithsonianmag.com/photocontest/detail/natural-world/a-hill-covered-in-big-rocks-at-deer-creek-national-park/> [2018-10-11]

Figur 46: Bakusov, E. (2018). *L'herbe sèche jaune* [fotografi]. https://fr.123rf.com/photo_22874916_l-herbe-s%C3%A8che-jaune.html [2018-10-11]

Figur 48: Jooinn (2018). *Stentextur* [fotografi]. <https://jooinn.com/stone-texture-4.html> [2018-10-11]

Figur 49: Stil Acoustics (2018). *Träpanel* [fotografi]. <http://www.stil-acoustics.co.uk/Timber-Acoustic/Fine-Line.html>

Figur 50: Verduy, F. (2015). *House Olmen* [fotografi]. <https://www.archdaily.com/779631/house-olmen-pascal-francois-architects>

Elektroniska källor

Net-Provence. Menton. <http://www.net-provence.com/en/menton.htm> [2018-10-25]

Waterfield, G. *Menton: The garden of France*. <https://www.spectator.co.uk/2012/12/menton-the-garden-of-france/> [2018-11-15]

Om inget annat är refererat är fotona tagna och figurena gjorda av författaren.